

MARIBORSKI

Cena 1 Din

VEČERNIK

„JUTRA“

Uredništvo, in uprava: Maribor, Gosposka ul. 11. / Telefon uredništva 2440, uprava 2455
Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri / Velja mesečno prejemnik
v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom 12 Din. / Oglaš po ceniku / Oglaš
sprejema tudi oglasni oddelček „Jutra“ v Ljubljani / Poštni številni račun št. 11.400

Somrak kulture in napredka

BARBARIZEM FAŠIZMA, NARODNEGA SOCIALIZMA IN BOLJŠEVIZMA.

Ko je srednji vek uničil staro kulturo in civilizacijo, ki je rodila že pri Grkih in Rimljanah države z velikimi državljanskimi svoboščinami, je bilo treba več dolgih stoletij, da se je pojavilo ono gibanje, ki ga poznamo pod imenom renesanca. Prav tako pa so potekle obsežne dobe, preden je renesanca pripravila francosko revolucijo, ki je ustvarila temelje za vse, kar nam je dalo devetnajsto stoletje z začetkom dvajsetega, sedanjega. Brez francoske revolucije in njenih dragocenih načel bi bil še danes daleč v preteklosti, pred vsem pa ne bi bila naša kultura in civilizacija dosegli takega viška. Saj smo v dobrih sto letih napravili tak ogromen skok, da se kar v nič skriva celo prejšnje tisočletje! Najdragocenejši, kar nam je dala ta revolucija, ne pa bila na vsak način ideja narodnosti in ideja človeške individualnosti. Najprimitivnejša logika nam že pravi, da je prvi element človek, drugi pa narod kot skupnost. Oba sta tu že od pametnega in onadva sta vedno ustvarjala države, ne zato da bi bila onadva tu zaradi države, marveč da bi bila država tu zaradi njiju. Zato pa nam kaže tudi prav vsa zgodovina, da so države nastajale in propadale, človek in narod sta pa ostala!

Po znani te najhobi naravne logike pač nihče ni več pričakoval, da bi moglo kulturno človeštvo še kdaj pasti nazaj v srednji vek, pa se je le zgodilo; kajti kako naj drugače opredelimo ruski boljševizem, italijanski fašizem in nemški narodni socializem, ki so vsi postavili državo na piedestal zlatega teleta? Vsem trem gibanjem je država najvišje, državljani pa so samo nekaj podrejenega: oni so tu zaradi države, ne država zaradi njih! Spričo takega pojmovanja je seveda moral izginiti tudi človek kot individij: na njegovo mesto je stopil negleni, amorini kolektiv. Ustave teh držav poznajo sedaj samo še podanike, ne več državljanov, poznajo samo še njihove dolžnosti, ne več tudi pravice. Ves narod, vsa ta množica podanikov, nima več pravice svobodno voliti svojih poslancev in državnikov, nima več pravice povedati svojega iskrenega mnenja, nima niti več pravice svobodno razpolagati s svojimi otroki, kajti ti so nehali biti last družine, postali so last države! Last države, to se pravi državo vladajoče klike samosilnikov, so postale tudi kultura, umetnost in znanost, te solneče hčerke svobode, brez katere si jih sploh ne moremo zamišljati.

Med tem pa, ko je boljševizem ostal vsaj še pri državi in nekem razrednem sloju, ki naj bi vladal, je pa v resnici sa-

mo vladan po despotih in tiraniziran kakor nikjer drugje na svetu, sta šla italijanski fašizem in nemški narodni socializem še korak dalje ter sta se proglasila za božje poslanstvo. Tako Mussolini kakor Hitler pravita, da je italijanski odnosno nemški narod najpopolnejši na svetu in od Boga izvoljen, da bo vladal svetu. Slično pojmovanje poznamo iz preteklosti samo še pri Izraelcih, ki so trdili, da so »izvoljeno ljudstvo«, ter pri mohamedanih, ki so po Mohamedovi zapovedi hoteli podjarniti ves svet in so zares tudi osvojili pol Afrike, velik kos Azije in celo nekaj po krajih Evrope. Toda prva bajka o »božjem poslanstvu« je nastala še pred Kristovim rojstvom, druga pa v mraku srednjega veka. Kdo pa bi bil mogel pričakovati, da bo dvajseto stoletje zopet rodilo »od Boga izvoljeno ljudstvo«? Človek z normalnimi možgani ne more verjeti lastnim očem, ko bere v italijanskih ali nemških časnikih take-le stavke: »Italijanski narod je edini narod na svetu, ki ga je Bog določil, da bo zavladal nad barbari!« »Nemška rasa je najpopolnejša rasa in nemški Bog ji je določil velika pota!« In v imenu tega »božjega poslanstva« tulijo ponorele množice Mussoliniju in Hitlerju »E viva!« in »Heil!«

V vsakdanji prezaoplenosti z osebnimi skrbmi in v vrtincu vsakodnevnih zunanjih političnih dogodkov doslej skoro nismo imeli časa, da bi pogledali misli in se dotipali z njimi do korenin bistva vsega tega, kar se dogaja pred našimi očmi. Toda čas je, da to storimo, in sicer temeljito, ter se vprašamo: Kam gremo? Mar ni vse to somrak človeške logike in pameti sploh, somrak resnične kulture in civilizacije ter vsega, kar nam je ustvarila doba velikega vzpona vseh najglobljih, najdragocenejših in najplemenitejših sil človeštva? Gremo nazaj v srednji ali celo v prastari vek, ki je zatopil že tam nekod pred Heleni in prosvitljenimi Rimljanji? Na to vprašanje, ki stopa pred nas tako silno, tako elementarno, bomo morali odgovoriti vsi, ki smo še neokuzeni. Boljševizem in fašizem je nevarnost, epidemija, psihoza blaznosti, ki se mora iztrebiti ali vsaj izolirati, da ne bo zavzela še širih krogov stare Evrope in ostalega sveta. Vrnimo se k človeku in k narodu, ki sta pratemelja vsega in postavimo državo na tisto mesto, ki ji edino pritiče: na mesto ustanove, katere namen je služiti človeku in narodu, ne narobe! Samo demokracija je napredek; seveda kontrolirana, resna, svojih dolžnosti se zavedajoča resnična demokracija, ki se ne sme zamenjati z anarhijo partizanstva!

Tajna pogajanja med Nemčijo in Avstrijo

SENZACIONALNA VEST IZ ŠVICE. MISIJA BIVŠEGA MINISTRA JAKONČIČA. DUNAJSKI VSEUČILIŠKI PROFESORJI PROTI SAMOSTOJNOSTI AVSTRIJE.

BERN, 2. septembra. Tu se je razširila vest, da se vodijo med emisarji nemške in avstrijske vlade na nemškem teritoriju tajni pogovori za sporazum med obema deloma nemške zemlje in za likvidacijo današnjih napetih razmer. Te vesti pa niso energično demantirali niti eni niti drugi. Tu se sedaj razširjajo vesti, da se mudi v Švici bivši avstrijski minister trgovine Jakončič, ki se je setal v nekem manjšem švicarskem kraju z emisarji nemške vlade in da potekajo pogajanja zelo ugodno.

DUNAJ, 2. septembra. Veliko pozornost je vzbudil neki članek v včerajšnji švicarški službenega organa avstrijske vlade »Wiener Zeitung«, ki pravi, da je izšla v Nemčiji neka knjiga, pisana proti Avstriji, v kateri je obelodanjeno delo

osmerice znanih avstrijskih profesorjev in docenta juridične fakultete, ki napadajo današnjo avstrijsko vlado. Med avtorji je tudi znani profesor Gleispach, ki je sprožil vprašanje, če je njegova republikanska prisega, ki jo je položil, sploh obvezna. On sklepa, da ta prisega nima nobene pravne obveze. Profesor Högelmann pa konstatira, da je neodvisnost Avstrije politična domišljija, dočim profesor Lauer sklepa, da imajo zadnje nujne odredbe, ki jih je izdala avstrijska vlada, žig ilegalnosti in da so proti ustavi. S temi izjavami znanih dunajskih profesorjev se obširno bavilo vsi avstrijski listi. Večina zahteva, da naj pozove vlada omenjene profesorje na odgovor, ker so prelomili prisego.

Uspeh naših harmonikarjev v Zagrebu

USPEH PRVEGA KONCERTA. DREVI BO DRUGI KONCERT, JUTRI PA MATINEJA. ZAGREB JE NAVDUŠEN.

ZAGREB, 2. septembra. Pod vodstvom ge. Zore Ravnikove in g. Šušteršiča so prispeli včeraj in si tekem dneva ogledali mesto, deloma peš, deloma z avtobusi, ki so jim bili na razpolago. Z njimi so bili deloma tudi starši. Zvečer je bil v veliki, do zadnjega kotička razprodani dvorani Europa Palace prvi koncert, katerega je prenašal tudi zagrebški radio. Sprejem in uspeh malih harmonikarjev je bil pravi pravcati trijumf. Takega navdušenja nihče ni pričakoval. Po koncertu so čestitali obema voditeljema in majčkom šte

vilni zastopniki javnosti, zlasti tiska. Tudi za drugi koncert, ki bo drevi, je ogromna dvorana že razprodana. Med 9. in 11. uro zvečer bo izvajanja zopet prenašal radio. Jutri dopoldne bo še matineja, na kar se s slavo ovenč. mladi umetniki, obogateni z novimi vzpodbudami vrnejo v Maribor. Z njimi je tudi orkester mariborske deške meščanske šole, ki je bil istotako navdušeno sprejet. Poleg glasbenih točk so na sporedih še deklamacije, Maribor je po sodbi Zagreba na svoje male lahko res ponosen.

Slovesna otvoritev Ljubljane v jeseni

DOPOLDNE JE MINISTER DR. ALBERT KRAMER SLOVESNO OTVORIL JESENSKO PRIREDITEV VELESEJMA.

LJUBLJANA, 2. septembra. V navzočnosti odličnih zastopnikov civilnih in vojaških oblasti, kakor tudi tujih gostov, je bila danes dopoldne ob 10. uri na svečan način otvorjena razstava »Ljubljana v jeseni«. Vlado sta zastopala oba slovenska ministra dr. Albert Kramer in Ivan Pucelj. Kot zastopnik Nj. Vel. kralja je bil navzoč pri otvoritvi general Pavlovič. Med člani diplomatskega in konzularnega zbora je bilo opaziti tudi argentinskega ministra Candiottija, turškega mini-

stra Hajdarja bega in romunskega poslanika Guranescu. Goste je pozdravil v izbranih besedah predsednik »Ljubljanskega velesejma« veleindustrijec Bonač. Nato je spregovoril minister dr. Kramer, ki je poudarjal velik gospodarski pomen »Ljubljanskega velesejma« in njegove jesenske prireditve »Ljubljana v jeseni« ter proglasil razstavo v imenu vlade za odprto. Posebno pozornost vzbuja nad vse srečno in skrbno organizirana bogata veterinarska razstava.

Rooseveltova spomenica

LONDON, 2. septembra. Norman Davis bo prispel v Plymouth v ponedeljek zvečer. V torek bo odpotoval v London, kjer bo ostal 10 dni, nakar se bo podal v Pariz in od tam v Ženevo. Tukajšnji politični krogi so z zadovoljstvom sprejeli njegovo izjavo, da ameriška vlada ne bo vztrajala na tem, da bi se vprašanje vojnih dolgov reševalo skupno z vprašanjem razorožitve. Pričakujejo, da bo vprašanje rešitve problema vojnih dolgov prišlo čimprej na dnevni red in da bo delo razorožitvene konference olajšano. Rooseveltovo poslanico, ki jo nosi s seboj, smatrajo za zelo značilno. Poslanica pa ne bo popreje objavljena, preden je ne bo prečital Davis na konferenci. Menijo, da bo ugodno vplivala na potek konference.

ROMUNIJA PRIZNA RUSIJO.

VARŠAVA, 2. septembra. Tukajšnji politični krogi so prepričani, da bodo te dni postavljeni normalni diplomatski odnosi med Rusijo in Romunijo. Trdijo, da je Herriot, ki se mudi v Moskvi, mnogo pripomogel k zboljšanju odnosov med Rusijo in Romunsko in pričakujejo, da bo Romunija de jure pristala na sovjetski režim v Rusiji in bodo osnovana diplomatska predstavništva med obema državama.

ITALIJANSKO-RUSKI PAKT.

RIM, 2. septembra. Danes popoldne bo v palači Chiggi podpisan italijansko-ruski nenapadalni pakt.

VOLITVE V ANDORRI.

PERPIGNAN, 2. septembra. Pri včerajšnjih parlamentarnih volitvah v mali kmečki republiki Andorri so dobili konservativci 14, »Andorrška zveza« 5 in socialisti 4 mandate.

Pravi namen Herriotove poti v Rusijo

MED FRANCIJO IN RUSIJO SE SNUJE VOJAŠKA ZVEZA. MNENJE PARIŠKEGA DNEVNIKA.

PARIZ, 2. septembra. List »Repart« se bavi včeraj na uvodnem mestu z vestmi, ki pravijo, da je namen Herriotovega potovanja v sovjetsko Rusijo pripraviti vojaško zvezo med Francijo in sovjetsko Rusijo. List pozdravlja eventualno vojaško zvezo s sovjetsko Rusijo z ozirom na današnji položaj v Nemčiji, vendar pa se pri tem vprašuje, da li bo Francija imela kake velike koristi, če bo popolnoma gospodarsko pogodbo s sovjetsko Rusijo zamenjala z vseskozi vojaško pogodbo. Uvodničar lista smatra z vojaškega stališča Rusijo kot dragocenega zaveznika in hvali visoko vojaško

vrednost sovjetske vojske. Ruska vojska je modernizirana, vojak sam izredno izvežban, vojni material pa je odličen. V vojaškem pogledu, pravi list dalje, bi bili razgovori in pogajanja z Rusijo prav lahki, če bi ne bilo nesrečnega vprašanja dolgov. Sicer pa se list zavzema za to, naj bi začasno ostali obe državi v tem pogledu pri sedanjem stanju.

MACHADO OŠKODOVAL DRŽAVO.

HAVANNA, 2. septembra. Po neki službeni vesti nove kubanske vlade je bivša vlada Machada oškodovala državo za 26 milijonov dolarjev.

Dnevne vesti

Maribor potolkel Ljubljano

Mariborčanka Elica Bošnjakova premagala vse rekorde v drobni pisavi.

Neki ljubljanski dnevnik je v današnji številki priobčil vest, da je g. Stanko Golob rekord v drobni pisavi. Pa so se Ljubljančani pošteno uredili. Med tem časom je namreč rekord g. Goloba, ki se je ponovno lotil drobne pisave in napisal na navadno dopisnico v 199 vrstah 5.273 besed z 24.943 črkami, posekala Mariborčanka gđ. Elica Bošnjakova, ki je napisala na navadni dopisnici v 207 vrstah 6.762 besed z 29.519 črkami, torej 1.489 besed s 4.576 črkami več, kakor dozdevni ljubljanski rekord Golob.

S tem rekordom je knjigovodkinja gđ. Elica Bošnjakova premagala vse dosežanje naše rekorde v drobni pisavi, Goloba, Dolinška in Laurerja. Dopisnica, ki jo je tako drobno napisala Bošnjakova, je razstavljena v Jurčičevi ulici. Pričela pa je takole: »Da Vam dokazem, da je

bila moja dopisnica le šala enega dneva v mojem dopustu ter da so zmožnosti moje večje, Vam napišem še par sestavkov. Imam bistro oko, navdno pero, trdno voljo, pa bo že šlo.« »Prepisala je nato Finžgarjevo »Čez Triglav« in končala tako le: »Če me kedo sedaj prekosi, vedno še lahko od mene po hrbtni dobi. Pozdravljeni vsi čitatelji in rekorderji...«

Maribor se torej zavidljivim Ljubljančanom ne uklone in ne da rekorda v drobni pisavi iz svo. rok. Veselje Ljubljančanov je torej splavalo po vodi in mislimo, da tudi up na ponovno zmago. Rekord, ki ga je dosegla Mariborčanka, ni več daleč za svetovnim rekordom, ki ga ima neki Japonec. Da ni šala napisati na navadno dopisnico toliko besed in črk, pa se vsakdo prav lahko sam prepriča.

Iz carinske službe. Premešeni so: na glavno carinarnico v Maribor Zvonimir Medanič z Rakeka, Vekoslav Slavič iz Bitolja, Mihael Nendič iz Virovitice, in Svetislav Petrovič iz Gornje Radgone. Iz Maribora pa so premešeni: Kosta Veselinović v Virovitico, Edmund Šrems v Hercegnovo, Jegoš Lazarevič v Kotor, Josip Laginja v Bitolj in Stanko Mikjel v Deber.

Krajevni odbor železničarjev Jadranske straže v Mariboru priredi v torek, 5. IX. 1933. po manifestacijskem obhodu v proslavo prestolonaslednikovega rojstnega dne in v korist trboveljskim rudarjem koncert na vrtu Unionske restavracije, pri katerem bo igrala železničarska godba »Drava«. Vstopnine ne bo. Vse patriotično občinstvo je vabljeno, da to dobrodelno prireditev čim številneje obišče.

Društvo jugoslovanskih akademikov ima svoj XXV. redni občni zbor v četrtek, 7. t. m. ob 20. uri v hotelu »Mariborski dvor«. Na dnevnem redu je tudi sprejema pravil. Udeležba je za člane obvezna; novinci dobrodošli! Predsednik.

Kongres Zveze mladih intelektualcev. Danes zjutraj je odpotovala skupina učiteljskih in profsorskih delegatov na kongres. Večina udeležencev pa bo odpotovala v nedeljo zjutraj. Pri blagajni kupi vsak udeleženec vozni listek, ki ga v Ljubljani ne odda. Kongres bo potrdil udeležitev na zadnji strani voznega listka, na kar velja listek za povratno vožnjo. Posebnih legitimacij zato ni treba.

Vozne olajšave za udeležence ptujske proslave. Ministrstvo za promet je dovolilo vsem telovadcem Sokolom, ki se udeležijo 25letnice proslave septembrskih dogodkov v Ptuj, brezplačno vožnjo, ostaliim Sokolom pa četrtinsko voznino po železnici. Vsem drugim udeležencem je dovoljena polovična vožnja. Olajšave so vezane z legitimacijo in znakom. Znaki stanejo za telovadce 5 Din, za Sokole netelovadce 7 Din, za ostale udeležence pa 10 Din.

Poziv narodnim železničarjem. Podružnica Združenja jugoslovanskih železničarjev v Mariboru poziva vse svoje članstvo, da se v čim večjem številu udeležijo sprejema železničarjev delegatov, ki se peljejo v nedeljo, dne 3. septembra skozi Maribor na treznostni kongres, ki bo v Beogradu. Delegati prispejo v Maribor z dunajskim brzovlakom ob 13.45. Med delegati, ki prihajajo iz Češkoslovaške, Holandske, Norveške, Finske, Francije, Nemčije, Švice, Švedske in Danske so odlične osebnosti, kakor profesor dr. Gonser iz Berlina, Beauchamps iz Pariza, inž. Brandt iz Utrechta in drugi. Sprejema se bosta udeležila tudi železničarska godba »Drava« in njen pevski odsek. Po možnosti naj se udeležijo sprejema tudi ostalo občinstvo.

Občinske volitve. V vseh banovinah, kjer še občinskih volitev ni bilo, bodo najkasneje meseca oktobra, in sicer še pred jesenskimi zasedanjem narodne skupščine.

Polnilna peresa z zlatim in navadnim peresom: Zlata Brišnik, Slovenska ul. 11.

Dr. V. KAC

zopet redno ordinira
Za zobozdravništvo, čeljustno kirurgijo in ortodontijo
od 8.—13. in 15.—17. ure
Telefon 2810

Izlet na Plitvička jezera in na naše morje. Tujsko prometna zveza v Mariboru priredi 8., 9. in 10. t. m. izlet k Plitvičkim jezerom in na morje. Izletniki se odpeljejo z avtobusom šentlenarške avtobusne družbe 8. t. m. ob 6. uri iz Maribora in krenejo preko Rogaske Slatine in Zagreba k Plitvičkim jezerom, kamor prispejo ob 17. uri. V soboto 9. t. m. se odpeljejo izletniki ob 14. uri v Novi in Crikvenico, kjer bodo prenočevali. V nedeljo 10. t. m. pa se vrnejo preko Kraljevice, Sušaka, Delnic, Gorskega kotora in Brežic v Maribor. Stroški za vožnjo, prenočnino in hrano so preračunani na 400 Din. Če bi pa bila izletnikom name-rayana tura predolga, se lahko vrnejo v nedeljo iz Plitvic naravnost preko Karlovca in Brežic v Maribor. V tem primeru se znižajo stroški, ki bi znašali samo 340 Din. Vse ostale podrobne informacije dobe zanimanci v pisarni »Putnika« na Aleksandrovi cesti. Izletnike bo vozil samo en avtobus, in se naj torej vsi, ki so pripravljeni izkoristiti to redko in ugodno priliko potovanja preko precejšnjega kosa naše lepe zemlje, podvizajo s prijaviteli.

Izlet k Sv. Duhu. Opozarijamo še enkrat na izlet mariborskih Ciril-Metodovih podružnic k Sv. Duhu. Odhod bo jutri v nedeljo ob 5. do Fale. Vrnemo se skozi Čermeniško dolinico na postajo Sv. Lovrenc.

Izlet naših nacionalnih železničarjev. V nedeljo, dne 3. septembra priredi mariborska podružnica Združenja jugoslovanskih železničarjev članski izlet v Fram. Odhod iz Maribora bo z vlakom ob 14.20 z glavnega kolodvora. Izleta se udeležijo tudi godbeni in pevski odsek. Vabljeni so poleg železničarjev vsi prijatelji.

Začetek šole bliža se, mladini nabaviti bo treba vse. Knjige, zvezke, tud' pa tablico, kar pač za razne šole bo. Saj je treba raznih teh reči, ki se jih pri Weixlu po ceni dobi. Ne le, da je izbira veličanska, je tud' potrežba hitra — ameriška.

Z ozirom na govorice, da bom poučeval v letošnjem šolskem letu na raznih tukajšnjih glasbenih zavodih, izjavljam, da sploh ne bom poučeval letos na nobenem mariborskem glasbenem zavodu. — Prof. Karol Pahor.

Nočno lekarniško službo ima prihodnji teden Königova lekarna »Pri Mariji« potmagaj na Aleksandrovi cesti.

Promenadni koncert. Olepševalno društvo v Mariboru priredi jutri dopoldne od 11. do 12. ure koncert, pri katerem bo igrala godba »Lira« pod taktirko kapelnika g. Poliča.

Družabni večer. Na rojstni dan našega prestolonaslednika 6. tm. priredi odbor mariborskega častniškega doma v prostorih unionske dvorane družabni večer za vse aktivne in rezervne častnike. Začetek ob 21. uri. Za aktivne in rezervne častnike je udeležba obvezna. Ostali meščani ne bodo dobili posebnih vabil in veljajo vabila, ki so jih prejeli že v decembru lanskega leta.

Godbeno društvo »Lira« v Mariboru z okolico bo tudi v šolskem letu 1933-34 vzdrževalo pouk v glasbi, in sicer na gosli, violi, čelo, kontrabas, klavir in vsa pihala. Vpisovanje učencev bo v godbenem lokalu Erjavčeva ul. (Melje) št. 3 do 15. septembra vsak torek in petek od 18. do 20. ure, razen tega pa tudi pri kapelniku g. Al. Poliču na domu, Vrbanova ul. 26. vsak dan od 14.—16. ure. Za posamezne instrumente razpolaga društvo s strokovnjaki.

Glasbena šola »Mladinski dom« Cvetlična ul. 28. Vpisovanje v gornjo šolo se je pričelo in se vrši vsak dan od 10.—12. in 15.—17. ure. Poučujejo se vsi instrumentalni in teoretični predmeti kakor tudi mladinsko zborovo petje. Vijolinski pouk daje absolvent praškega konzervatorija g. T. Poljanec. Glasbeni šoli se je posrečilo pridobiti za pouk tudi znanega pianista in pedagoga g. H. Comelli. Cene so nizke, tako da je vsakemu omogočeno izučiti svoje otroke v glasbi.

Studenški in radvanjski krajevni odbor JNS imata drevi ob 20. v Mautnerjevi gostilni na Radvanjski cesti važno skupno sejo. Udeležba za odbornike strogo obvezna!

Uspehi dinarske akcije PTL. Protituber kulozna liga v Mariboru sporoča, da izkazuje gradbeni fond za zgradbo azila PTL koncem meseca avgusta t. l. znesek 61.842 Din. Vsem in vsakomur, ki je pripomogel do te lepe vsote, izreka PTL najpristrčnejšo zahvalo! Ker se je ta dinarska akcija razširila zadnji čas na celo področje lavantinske knezoškofije, je upati, da bo gradbeni fond naraščal v hitrejšem tempu in je verjetno, da se bodo pridobili tudi vsi ostali Mariborčani, ki se doslej še niso udeležili malenkostnega vsakomesečnega protituberkuloznega dinarskega prispevka. Prispevek je tako nizek in namen akcije tako plemenit, da mora pritegniti prav vsakogar, ki kolikaj čuti za bol svojega bližnjega.

Zemljepisna in zgodovinska učna snov za III. in IV. razred osnovnih šol je zbrana v Polakovi knjižnici ter priporočamo staršem, učiteljem in šolam, da jo nabavijo za otroke III. in IV. šolskega leta. Naroča se v Učiteljski knjigarni in v poslovalnici v Mariboru.

Razglas davčne uprave. Davčna uprava v Mariboru razglašja, da je razpored zgradarine za letošnje leto razgrnjen za javni vpogled davčnim zavezancem pri tukajšnjih davčni upravi v sobi št. 4 od 7. do vštete 14. tm. O ugotovljenih davčnih osnovah in o odmerjenem davku bodo davčni zavezanci posebej obveščeni s plačilnimi nalogi, proti katerim pa imajo pravico pritožbe.

Kino Union. Od danes dalje premijera senzacionalnega in napetega velefilma »Skrivnostna vrata«, po romanu Edgara Wallacea. Film tisočeri ugank, presenečenj in zabavnih zapletljajev, obene n glo boke ljubezni dveh mladih src. K otvoritvi nove sezone kot dopolnilo prvovrstni film o modernih plesih in najnovejši Paramountov zvočni tehnik.

Grajski kino. S 1. septembrom otvori so sezono z veleopereto »Ljubezen, nepremagljiv diktator«. Renata Müller, Georg Aleksander. Razen tega še izboren dopolnilni spored.

Naval krvi, srčna tesnoba, zasoplenost, plašljivost, živčna razdražljivost, otožnost, migrena, pomanjkanje spanja se mo refo s »Franz-Josef« grenčico kmalu odpraviti.

Pri zareki, motnjah pri prebavi, gorečici v želodcu, krvnih navalah, glavobolu, splošni slabosti, vzemite zjutraj na tešče kozarec Franc Jožefove grenčice. Po izkušnjah, nabranih na klinikah za notranje bolezni, je Franc Jožefova grenčica izredno dobrodejno odvajalno sredstvo.

Pri nakupu

šolskih potrebščin vzamem v plačilo tudi hranilne knjižice tukajšnjih denarnih zavodov. Pod istimi pogoji prodam tudi dober koncertni klavir. Veletrgovina V. Weixl. 3192

Jutri vrtni koncert s plesom. Gostilna Mras, Studenci, preje Stumpf.

Vpišite se v Enoletni trgovski tečaj STD, Zrinskega trg 1 I, nizka šolnina, praktičen sodobni trgovski pouk, uspeh zajamčen! Zahtevajte prospekt!

Mariborska okolica, vedno privlačna in prikupna, je dobila te dni novo izletišče. Pri Studenskem gozdu je otvoril dolgoletni plačilni natakav kavarn »Astorijske« g. Ivan Klaneček novo izletniško gostilno »Novi svet«. Opozarijamo na oglas!

Klub kolesarjev »Perun«, sekcija Tezno, priredi 3. septembra dirko z zaprekami. Start ob 14. uri iz gostilne Barič. Po dirki vrtna veselica pri-Bariču. Kobilni udeležbi vabi odbor.

Novi učni načrt za osnovne šole je izšel v slovenskem prevodu v Učiteljski tiskarni. Naročila sprejema Učiteljska knjigarna v Ljubljani in poslovalnica v Mariboru. Stane Din 4. Načrt je izdal gosp. ministar prosvete v smislu §§ 42. in 44. zakona o osnovnih šolah. Po njem se bo pričelo poslovati s 1. septembrom 1934 in je treba, da ga do tačas prouči vsak učitelj in učiteljica osnovnih šol.

Uvedite Lavtarjevo »Računico« v osnovne šole. Lavtarjeva »Računica« za osnovne šole za III. in IV. šolsko leto, po kateri je bilo v zadnjem času toliko povpraševanja, je zopet izšla v novi izdaji. Sestavljena je po modernih principih delovne šole. Odobrena je od ministrstva prosvete. Sedaj imamo moderno urejeno Lavtarjevo »Računico« za I., III. in IV. šolsko leto osnovnih šol. One šole, ki so že poučevale po Lavtarju, so dobile s tem zopet novo izdajo knjige, drugim šolam pa priporočamo, da jo uvedejo in preizkusijo.

Dobrodelna invalidska tombola. Kakor že sporočeno, priredi Združenje vojnih invalidov v Mariboru v nedeljo 3. septembra ob 14. uri na Trgu svobode javno dobrodelno invalidsko tombolo, katere dobiček je namenjen v podporo najrevnejšim vojnim žrtvam. Z ozirom na to humanitarno in socialno prireditev prosimo slavno občinstvo in celokupno javnost, da se blagovoli v čim večjem številu udeležiti tombole, na kateri se bo nudilo udeležencem lepo število bogatih dobrotkov, med temi glavni dobitek: prva tombola Din 4.000 v gotovini, druga Din 1.000 in pet po Din 500 ter osma tombola voz prenoča. Razen tega še nad 400 drugih krasnih dobrotkov z raznimi oblačilnimi, življenjskimi in športnimi potrebščinami. Karte po Din 2.50 se dobe v vseh tobakarnih trafikah, kakor tudi na prometnih ulicah, kjer so postavljene mizice za prodajo tombolskih kart. V nedeljo vsi na invalidsko tombolo! Priporoča se odbor.

Sejem za živino. Na predvečerajšnjem sejmu za živino je bila zelo živahna kupčija. Pojavili so se na sejmu tudi tuji kupci. Prignali so 504 glave živine, in sicer 15 konjev, 22 bikov, 120 volov, 331 krav in 16 telet. Prodanih je bilo 306 glav, od teh 14 za Italijo. Cene živini so bile naslednje: debeli voli 4 do 4.25 Din, pol debeli 2.50 do 3.25 Din, voli za rejo 3.25 do 3.50 Din, biki za klanje 2.75 do 3.25 Din, klavne krave, debele 2.25 do 4 Din, ple-menske krave 1.75 do 2.25 Din, krave za klobase 1.50 do 2 Din, molznice 3 do 3.25 Din, breje krave 3 do 3.25 Din, mlada živina 3.50 do 4 Din, teleta 3.50 do 4 Din. Cene mesu so bile naslednje: volovsko meso I. vrste 10 do 12 Din, II. vrste 8 do 10 Din, meso bikov, krav in telic 5 do 7 Din, svinjsko meso sveže 10 do 16 Din.

Jutri, v nedeljo 3. septembra ob 16.45 na igrišču Železničarja na Tržaški cesti prijateljska nogometna tekma

ASK Primorje (Ljubljana) : SK Železničar

Ob vsakem vremenu!

Službeni razpis volitev v Delavsko zbornico

NAVODILA VOLILNIM UPRAVIČENCEM.

Glavni volilni odbor za volitev v Delavsko zbornico je objavil službeni volilni razpis, ki pravi med drugim:

Pri volitvah imajo aktivno volilno pravico vsi zavarovanci in zavarovanke krajevnih organov Okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani, Trgovskega bolniškega in podpornega društva v Ljubljani ter bolniške blaginje »Merkur« v Zagrebu, razen onih, ki so zavarovani v I. mestnem razredu (vajenci, mladostni delavci) ter vsi zavarovanci bratovskih skladnic, če so bili dne 16. avgusta t. l. zaposleni na ozemlju Delavske zbornice v Ljubljani.

Volilni imeniki: Vsak volilec se vodi v imeniku kraja, kjer je bil ta dan zaposlen. Volilni imeniki se bodo sestavili po volilnih okrožjih in razporežili od 5. do 14. septembra 1933 po občinskem uradu občine, v kateri ima zdravnik zdravstvenega okrožja OUZD svoj sedež. Kolikor bi volilni imeniki ne mogli biti razgrnjeni na občinskem uradu, bo razglašeno na občinski deski, v katerem lokalu na sedežu občine so razgrnjeni.

Kdo lahko voli pismeno? V vsakem krajevnem volilnem okrožju je načeloma redno volišče v kraju, kjer so bili volilni imeniki razgrnjeni. Samo v krajevnih volilnih okrožjih Vransko, Podčetrtek, Poličane, Loče pri Konjicah, Vitanje, Ljubno, Gornji grad, Sv. Peter pod Sv. gorami, Kozje, Bizelsko, Lukovica, Motnik, Dobrava, Ig, Pragersko, Sv. Jurij ob Pesnici, Gornja Lendava, Beltinci, Križevci, Cankova, Fala pri Kočevju, Sodražica, Kranjska gora, Planina pri Rakeku, Kostanjevica in Središče ob Dravi bodo sicer volilni imeniki na občinski sedeži volilnega okrožja razgrnjeni, ne bo pa tam rednih volišč. Volilci teh okrožij volijo pismeno pri glavnem volilnem odboru in morejo zahtevati v ta namen najkasneje do 2. oktobra 1933 od glavnega volilnega odbora, da jim pošlje glasovnice na označeni naslov. Tudi volilci volilnih okrožij, kjer obstajajo redna volišča, morejo voliti pismeno, če je njih obratovališče najmanj 5 km oddaljeno od njihovega rednega volišča in če zahtevajo najkasneje do 2. oktobra od pristojnega krajevnega volilnega odbora, da jim pošlje glasovnice na stanovanja. Ti nad 5 km oddaljeni volilci pa lahko volijo tudi osebno pri svojem krajevnem volišču.

Druge določbe. Volilci, ki glasujejo osebno, volijo na obratnih voliščih

v soboto dne 7. oktobra v času, ki ga določi krajevni volilni odbor, na rednih voliščih pa v nedeljo dne 8. oktobra v času med 8. in 17. uro.

Obratna volišča se postavijo za volilce, zaposlene v obratih z nad 150 delavci, ako zahteva to najkasneje do 20. septembra pismeno pri glavnem volilnem odboru starešina delavskih zaupnikov do tičnega obrata ali ena izmed pri Delavski zbornici registriranih strokovnih organizacij.

Predsedniki rednih krajevnih volilnih odborov sprejemajo in oddajajo na pri-

stojno mesto reklamacije za ves okoliš svojega volilnega področja. V volilnih okrožjih, kjer ni rednih volišč, se vlagajo reklamacije v občinskih uradih, kjer so imeniki razgrnjeni. Občinski uradi jih dostavljajo glavnemu volilnemu odboru. Glasovati se mora samo za kandidate, ki jih predložijo stalno ali začasno koalirane delavske, odnosno nameštenske organizacije, registrirane pri Delavski zbornici v Ljubljani do 6. septembra 1933.

Rok za predložitev kandidatnih list se prične 15. septembra in se konča 25. septembra v Ljubljani do 6. septembra 1933.

Kandidatne liste je predložiti po predpisih volilnega reda v pisarni glavnega volilnega odbora za volitve v Delavsko zbornico v Ljubljani na Starem trgu števil 34/II. levo (Stiški dvorec).

ojaj

Trošarinski zakon je hudo zlo za gostilničarje

Dopis gostilničarja.

Prejeli smo dopis, ki ga tu objavljamo. Mnogo se je že popisalo papirja, izrečenih je bilo že nešteto zahtev in pritožb zoper današnji trošarinski zakon, ki je pravo zlo za nas gostilničarje, toda vse skupaj nič ne zaleže. Mi gostilničarji trpimo že leto in pol in smo po današnjem trošarinskem zakonu že skoro obubožali. Zlasti so prizadeti gostilničarji najemniki, ki ne nosijo na sebi več svojih hlač.

Proč s petlitsko prosto prodajo, ki je okužila vse mesto. Prav radi te proste prodaje mnogo trpimo gostilničarji, oškodovana je mestna občina, škoda pa trpi tudi država. Prišli smo tako daleč, da ne zmoremo plačevati več naših dajatev in ne pretirano visokih najemnin za lokale. Ves pičli zaslužek in ves naš trud požre današnja trošarina, s katero smo preobremenjeni zlasti gostilničarji, ki imajo svoje vinograde. Ti ljudje odpirajo kraji. Trošarinski zakon je dobrodošel samo bogatim vinogradnikom in takim, ki imajo svoje vinograde. Ti ljudje odpirajo vinotoče, kjer točijo svoj pridelek, in prav v tem je leglo šušmarstva v vinom. Mi gostilničarji, legalni obrtniki pa moramo vse to mirno gledati.

Hudo prizadet pa je tudi naš kmet, ki ne more spraviti svojega vina v denar za ceno, kakor jo zasluži vino in njegov trud. Naš kmet ne more prodati svojega vina in se mu ne bo več izplačalo obdelovati vinogradov. Marsikatera lepa in rodna gorica je že opuščena, in nič boljše usoda ne čaka nešteto drugih goric v naših vinorodnih krajih. Zaloga vina so polne, a kupcev od nikoder ni. Gostilničar si spravi današnjih razmer nikakor ne more nabaviti večje zaloge vina, ker ne ve, kodaj

ga bo stočil, mimo tega pa ima vedno pred očmi trošarinski zakon, ki mu pije kri.

In koliko je danes že takih gostilničarjev, ki ne znorejo plačati trošarine! V zadnjem času so financarji zaprli že več gostiln. Jasno je torej, da ne more iti več tako dalje. Mi gostilničarji najemniki bomo v najkrajšem času popolnoma propadli in ne bomo zmogli niti toliko, da bi plačali najemnino. Zato bi bil skrajni čas, da se zganejo merodajni činitelji in nas rešijo tega trošarinskega zla! Upoštevati morajo, da smo doslej svoje visoke davke vselej pošteno plačevali. Ukinite torej ta krivični trošarinski zakon in ne odlašajte, ker bodo v nasprotnem primeru posledice za nas gostilničarje neizogibne. — Anton Kosič, gostilničar.

Obvestilo železniskim upokojencem

»Društvo železniskih upokojencev« za dravsko banovino sporoča naslednje: finančni minister je glede izvajanja člena 272. uradniškega zakona izdal pojasnilo o pokojninskem skladu za rodbinske pokojnine, kakor je bilo to razglašeno v listih že letos 16. julija. Onim upokojencem, ki so že predložili zadevno prošnjo železniški direkciji, bodo te prošnje vrnjene z naročilom, naj jih naslovijo in odpošljejo neposredno na finančno ministrstvo (Splošni oddelek) v Beogradu. V tej prošnji naj vsak navede na kak način in za katero dobo nazaj hoče poravnati svoje prispevke. Prošnje so kolkovine proste, priložiti pa se jim mora overovljen prepis odloka o odmeri pokojnine. V

poštev pride samo nastavljeno osebo. Nadalje poziva društvo gg. Antona Ojstra, Uršula Frankovo, Jero Hačinovo, Nežo Janžekovičovo in Katarino Punčičevo, naj nemudoma sporočijo svoje naslove direkciji državnih železnic v Zagrebu ali pa društvu zaradi nakazila neugodnih rent. V splošnem naj vsak član v lastnem interesu sporoča vse spremembe svojega bivališča onemu uradu, ki mu nakazuje mesečne prejemke.

Odkritje spominske plošče pisatelju in stenografu prof. Antonu Bezenšku preloženo. Kakor je poročalo časopisje, bi se imelo vršiti letos v septembru odkritje spominske plošče zaslužnemu Jugoslovancu, pisatelju, ustanovitelju in organizatorju slovenske in bolgarske stenografije, prof. Antonu Bezenšku. Ker pa se praznuje prihodnje leto 80-letnica njegovega rojstva, je sklenil prireditveni odbor, ki ga tvori Knjižnica in čitalnica prof. Antona Bezenška na Frankolovem in celjski pododbor Jugoslovanskega profsorskega društva, da se odkrije spominska plošča na njegovi rojstni hiši v maju prihodnjega leta. V tem času bo ukrenil prireditveni odbor vse potrebno, da bo proslava čim lepša in dostojnejša, vredna spomina velikega pokojnika. K sodelovanju namerava med drugimi povabiti tudi novo se snujoče Slovensko stenografsko društvo, na proslavo pa bo povabilo tudi vsa ostala jugoslovanska stenografska društva, med njimi tudi bolgarsko.

Nalezljive bolezni v dravski banovini. Na področju dravske banovine je v dobi od 8. do 14. avgusta t. l. obolelo za nalezljivimi boleznimi 243 oseb, in sicer: za tifuznimi boleznimi 82, za davico 73, za škrlatinko 49, za šenom 23, za krčevito odrevenelostjo 5, za otročično vročico 4, za grizo 3, za ošpicami, za nalezljivim vnetjem možganov, za otrpnjenjem tilnika in za vnetjem priušesne slinavke pa po 1 oseba.

Tujski promet. V preteklem mesecu je bilo pri tukajšnjem zglasevalnem uradu 1.357 tujcev. Od teh jih je bilo 726 iz tujine, in sicer 112 z Dunaja, 64 iz Gradca, ostali pa iz drugih mest.

Ptuj

Pripravljalni odbor za proslavo septembarskih dogodkov v Ptuj naznanja, da se bo vršil v nedeljo, 10. t. m. v ptujskem Narodnem domu slavnostni skupni obed, prirejen od ptujskih podružnic CMD. Zato prosi ptujška podružnica vse podružnice CMD, da prijavijo najkasneje do 5. t. m. točno število udeležencev na tem banketu. Cena za vsako osebo znaša 25 Din. — Odbor.

Po obmejnih potih

VTISI ŠTIRIDNEVNE EKSPEDICIJE V OBMEJNE PLANINE NA KOBANSKEM

25-letnica vodovoda — brez vode je žalostna postavka v bilanci obmejne vasi, ki zamaž moleduje in prosi pomoči.

Zastopniki zaledja so obljubili vsestransko pomoč in Sv. Duh upa, da bo vodovod spet v polnem obratu. Domačini nestrpnost pričakujejo odrešenja.

Vsega priznanja je vredna agilnost »Mejašev«, ki so šli z novim pogumom na delo. Ob priliki prve obmejne seje so posvetili obmejnim postojankam prigodno pesem, ki poudarja pomen vseh treh mejaških patronov (Urban, Duh in Pongrac), katere imajo tudi v svojem grbu. Pesem se glasi:

Trije naši so vrhovi
na severni državni meji,
ki trdno družijo nas v veri,
da nepremagljivi so to bregovi!

Sv. Urban — najbližji naš svetnik,
ki vinca rutnega nam dá,
poguma mnogo on pozna,
če treba — bo nam pomočnik.

Sv. Duh pa naj razum nam dá,
da narod rešili bi ves,
prek' Lučan in še dalje čez
med tujce tam je prikovan.

Pongrac — naš kobanski mejaš,
spomladi nosiš slano nam,
če treba, pridi hitro k nam,
da ogenj in pa meč nam daš! (N.)

Navdušena izletnica, ki redno obiskuje obmejne kraje, je pripisala ob slovesu pomembno posvetilo: »Sv. Duh se nič ne laže, ko nam z vrha svojga jasno kaže, da tu še prava meja ni, saj daleč še od tod naš rod živi!« (Zinka Kr.)

IV.

Dotikališče dveh kultur? Življenjski problemi. Socialne difference. Proletarizacija in germanizacija. Obmejne ceste. Postojanka CMD v Gradišču.

Tu na severnem braniku naše domovine čuti človek najbolj težnjo po vsem onem, kar bi moralo biti vsakemu v življenju najsvetejše: plemenitost, bratstvo, pravica in ljubezen. A v resnici je vse drugače. Tragika obmejne grude je tu najbolj očitna: slovensko narodno ozemlje je postalo žrtev pangermanske ekspanzivnosti, žrtev brutalne sile in grabežljivosti! Tik slovenske vasi je postojanka tuje kulture — nemška šola. Tukaj v slovenskem ozemlju naj bo torej dotikališče dveh kultur?

K sreči domačini na naši strani tujih stremeljenj še ne gledajo z vidikov, ki bi nas mogli vznemirjati. Dokler bomo z njimi v stalnih stikih in dokler bodo narodni prosvetitelji na svojem mestu, bomo še vedno mogli vzdržati svojo posest.

So pa danes v ospredju najnejši problemi, ki z nevdržno silo bruhajo na dan »Živeti!« Ta vseobijajoč klic drhti iz kamenite hribovske zemlje. Pesem najsilnejšega hotenja »Živeti!« je ob državni meji še mnogo prepričevalnejša.

Tipični hribovci v gostilni modrujejo o slabih časih. Nekdaj cvetoče gozdarstvo je v zadnjih letih usahnilo. Kriza na lesnem trgu ovira vsak razmah obmejnih krajev. Može računajo, trezno preudarjajo in — obupujejo: »Cene niso v skladu z našimi izdatki, niti 30 Din nimam od kubičnega metra; za davke naj poderem 50 kubičnih metrov, in kaj mi ostane za živež? ...« Neznaten možakar hoče rešiti problem prav enostavno: »Ko bo vsak človek priznal sočloveku pravico do življenja, bo boljše. Prej pa ne!«

Z neverjetno bistrostjo vidi ljudstvo težišče vsakdanjih težkoč. Ljubosumno primerjajo posamezne pokrajine in države, kritikujejo politiko in si po svojem tolmačijo gospodarstvo: »Ko bi se le tu di za les našla kakšna žejna Amerika, kakor se je za savinjski hmelj! To bi bilo kaj za naše zapuščene hoste.«

Kako hvaležni so ljudje, če popotnik pride in spregovori z njimi nekaj besed, če sočustvuje in po možnosti pomaga. Če bi se posrečilo ljudem vsaj malo olajšati križe in težave, bi obmejni kraji postali žarišče narodne misli. Kakor pravi veliki Masaryk: »Razsvetljuje najprej glave in ogreje srca vseh ljudi, da bodo zatrili ljubezen do samega sebe in pomagali najbednejšim! Ko ne bodo reveži več čutili hude, bodo postali tudi oni narodni bojevnik! Zelo važne besede, zlasti za naše obmejno delovanje!

V prepričanju, da obmejni pohod: jacijsko obmejno prijateljstvo, smo se odpravili od Sv. Duha k drugi naši postojanki — Kapli, ki je že v prevalskem okraju. Po razporeditvi slovenskih nare-

čij univ. prof. Ramovša prehaja na tej črti tudi kobaski dialekt v koroškega, kar seveda morejo ugotoviti le tenkočutna ušesa jezikoslovcev. Naša ekspedicija je imela samo namen, da spozna ljudstvo in se skuša vživeti v njegov položaj. Med potom smo imeli priliko videti, da živi po kobanskih planinah hribovec, ki ima svoj način življenja, svoje skrbi, težave, napore in boje z naravnimi, nadnaravnimi in človeškimi silami.

Življenjske razmere prebivalcev so res težke: na eni strani kočarji, ki stanujejo deloma še v črnih dimnicah, na prstenem podu, ob odprtem ognjišču in zadelnem zraku, na drugi strani hribovska »aristrokracija« v prostornih hišah, ob modernih štedilnikih in v lepih sobanah. Neverjetno, a resnično je dejstvo, da so socialne difference tu visoko v hribovih še mnogo bolj kričeče kot v dolini. Varali bi se, če bi mislili, da tu ne prihajajo do izraza in da jih kmetski proletarijat ne čuti tako kakor industrijski! Opazovalci trdijo, da je razkroj hribovskega življenja neizogiben, če višje sile ne bodo pravočasno zajele razpadanja družinskega življenja kočarjev in manjših kmetov. Vse kakor problem, ki usodno vpliva tudi na položaj našega obmejnega ozemlja! Na lastne oči smo se prepričali, da je proletariziranje sijajna podlaga za germanizacijo širših plasti, ki jih moramo še posebej imeti v vidu. Skratka: socialni problemi morajo v našem obmejnem delu postati osrednja točka udejstvovanja, če hočemo rešiti, kar se še rešiti dá!

(Se nadaljuje.)

SIRITE »VEČERNIK«!

Kulturne vesti

Stefana Zweiga „Marija Antoinetta“

Stefana Zweiga najnovejše lani izišlo delo »Marija Antoinetta«, ki je med nešte- timi drugimi literarnimi umetninami po- stalo žrtev nemškega rasističnega besne- nja, je eden najboljših primerov sodob- ne življenjske umetnosti. Ni zgolj na- ključje, da sega današnji prijatelj lepe knji- ge z večjim veseljem po dobrih življenje- pisih, kakor po čisti »literaturi«, saj je svet dandanes bolj usmerjen v stvarnost in realnost. Velika nasprotja, dramatični zapletljivi in tragični konec, ki izpolnjuje- jo življenje nesrečne francoske kraljice, so privlačevali že najrazličnejše obliko- valce, pa so vsi obravnavali svoj pred- met bolj na podstavi čustvenih vzmeti in so zato — kakršen je že bil njihov od- nos do dogodkov in posledic, do velike francoske revolucije — naslikali Marijo Antoinetto ali kot svetnico ali pa kot zlo- činko.

Zweig si je nadel težko nalogo, pri- kazati to žensko, ki se je okrog nje na- plelo tolikanj nasprotujočih si legend, s pomočjo najrazličnejših zgodovinskih virov in po najmodernejših metodah ta- ko, da ne pretirava niti v dobrem niti v slabem. S finim čutom za dogajanja v člo- vekovi notranjosti je pisatelj razodel Ma- rijo Antoinetto, ki bi utegnila biti v nor- malnih časih in razmerah malo pomem- ben tip, kakor jih pozna zgodovina na- stotine in jih z dvemi, tremi besedami uvršča v kolono imen, kot povprečen značaj, ki so ga le izredne okoliščine po- stavile na tako vidno mesto in ga obda- le z nimbom globoke osebne tragike. Is- krenost, s katero obravnava pisatelj naj- intimnejša poglavja kraljičinega življenja, nam jo kažejo kot žensko, ki ni nikoli je- mala življenja kde ve kako težko, ki zla- sti ni občutila odgovornosti, pač pa se je lahko miselno predajala veselju in raz- košju ter zahtevala vse kar ji je nare- kovala njena ženskost. Iz diplomatskih ozirov so jo omožili kot otroka s francos- kim prestolonaslednikom, jo neizkušeno, igrivo postavili v ozračje versajlskega dvora, kjer je bila središče vsega češče- nja, vzor vsemu ženskemu svetu, skrat- ka: predstavnica tolikanj raznežene ro- kokoške kulture. Kako pa je bilo za za- storom kraljevske spalnice, kje so tja- li vzroki, ki so napravili iz nje živčno preobčutljivo damo, jo v nesrečnem za- konu s kraljem Ludvikom XVI. dovedli do ljubavnega razmerja s švedskim gro- fom Axelom Fersenom, to se nam šele zdaj razodeva v vsej prepričljivosti. Plaz, ki se je utrgal v usodnem letu 1789., je nujno pokopal pod sebi ves kraljevi- dvor in nešteto življenj. Zdej se nam pri- kaže vsa usodnost kraljičine osamelosti, golo življenje, oropano vsega sijaja, ki stoji pred razkačeno, zrevolucionirano množico, ponos, ki ne klone ob najtežji uri, ki prenaša vsa nečloveška poniža- nja, dobiva pred smrtjo na šafotu veli- časten lik. Poprej tako neizrazita oseb- nost Marije Antoinette, je v teh okolišči- nah zrasla v nadpovprečno veličino.

Zweig je podrobno in delikatno prika- zal kraljico Marijo Antoinetto s čisto člo- veško stranjo. Kočljiva poglavja njenega življenja so nam povsem razumljiva in se nam zdijo nujna. Vsa gracija časa, ki je že zdavnaj ni več, razkošje in potrat- nost tedanjega dvorskega življenja, po- tem pa poraz, beg, grozota ječ, sodni po- stopek, ponižanje in smrtna obsodba, vse to oživlja Zweigova knjiga z izredno sve- žino in umetniško popolnostjo, ki se v prevodu Frana Albrehta vprav adekvatno izraža. Lepe umetniške slike v moj- strskih reprodukcijah in pa okusna opre- ma zelo dvigajo vrednost slovenske iz- daje. — Stefan Zweig: Marija Antoinet- ta. Slika povprečnega značaja. Poslove- nil Fran Albrecht. Tiskovna zadruga v Ljubljani. 1933. 586 strani. (Mojstri in so- dobniki 6) broš. Din 100.—, pl. 125.—, us. 140.—.

Ciril Debevec. Gledališki zapiski. (Slo- venske poti, zvezek osmi.) Izdala Tiskov- na zadruga v Ljubljani. (100 strani, cena Din 36.—) Pravkar je izšla knjiga, ki ji v našem jeziku ne najdeš podobne: znani režiser in igralec Ciril Debevec je napi- sal dolgo vrsto aforizmov o gledališču.

Delo in pomen narodnih odpadnikov

ALI NARODNO AMNESTIJO TUDI ZA NARODNO SRAMOTO?

Mnogo se sedaj piše in govori o sep- temberskih dogodkih leta 1908. v Ptuj. Posebno zanimiv je bil tudi uvodni čla- nek v »Jutru« št. 199., od sobote 26. av- gusta pod naslovom »Narodova amnesti- ja«.

Danes, ko imamo od teh dogodkov že časovno distanco 25 polnih let, napoči čas, da nasproti tedanjim in današnjim sličnim pojavom vendar enkrat vzame- mo pravilno stališče v pogledu umeva- nja resničnih nagibov za taka početja s strani raznih junakov. Ako taka počet- ja pravilno pojmujejo po svojih globljih nagibih in vzrokih, nam bo šele mogo- če boriti se proti takim pojavom na edi- no pravilni podlagi.

V tem primeru je potrebno, da si od- krito enkrat priznamo golo resnico. Bi- telstvo v nagibih za take izgrede je bilo tisto še dandanes vsem, ki imajo odprte oči, predobro znana oholost in neutelji- vo zaničevanje ter strastna mržnja do vsega, kar je slovenskega, slovanskega, pri osebah, posebno pa pri rojenih do- mačinih Slovencih, ki so postali iz raz- nih razlogov odpadniki, izrodki, ali kakor smo jim od nekdaj pravili, »nemčurji«.

Ni je večje naše narodne sramote, ka- kor je prav odpadništvo, nemčurstvo, kaj ti prav odpadniki so tisti, ki delajo naše- mu narodu nasproti tujerodcem, posebno nasproti Nemcem, največjo sramoto. Po- krvi in jeziku so vsi ti ljudje naši ožji ro- jaki in domačini, a so postali iz najraz- ličnejših razlogov najstrupenejši sovraž- niki našega naroda, ki ne zamujajo nik- dar nobene prilike, da ne bi prezirljivo govorili in psovali vse, karkoli je sloven- skega ali slovanskega, posebno v družbi Nemcev. Nekateri teh abnormálnih ljudi so postali odpadniki zaradi svoje sploš- ne kulturne zaostalosti ali temeljne po- manikljive naobrazbe, še več pa je ta- kih, ki so postali nemčurji vupanju in pre- pričanju, da bodo imeli od tega izredne materialne koristi in ugodnosti svoj čas od vladajočih Nemcev in od nemških pri- padnikov. Gotovo pa je nam vsem jasno, da niso prestopali v tabor zaničevalcev vsega, kar je slovenskega in slovanskega, iz kakšne ljubezni do nemške kulta- re ali jezika, saj se skoraj vsi vprek odli- kujejo po posebno slabi nemški govori- ci, ki jo lomijo, da je joj poslušati, o nem- skih kulturnih pridobitvah pa nimajo poj- ma. Ker nimajo ne po krvi ne po čutu ne po svoji izobrazbi skoro ničesar nemške- ga v sebi, si od nekdaj prizadevajo svo- je »nemštvo« izrazito dokumentirati s tem, da napram pristnim praviim Nemcem kakor tudi med seboj ob vsaki priliki bla- tijo, psujejo naš lep jezik, naš narod, nje- ga šege in običaje, odnosno se izražajo o njih vedno in dosledno le z največjim prezirom in zaničevanjem. Pravi, pristni Nemci jih pazljivo poslušajo in se narav- no na izjave in govorce teh izrodkov skli- cujejo ob očitkih neupoštevanja našega naroda, češ, saj vaši ožji rojaki Slovenci sami najbolj zabavljajo čez slovenstvo, slovanski jezik, narod, dalje, saj se prav vaši rojaki ne morejo dovolj prezirljivo izražati o svojem lastnem narodu, iz ka- terega izvirajo, celo sram jih je, da so po- rodu Slovenci. Kaj hočete od nas, če va-

ši Slovenci sami ne spoštujejo svoje na- rodnosti, če se je sramujejo, zakaj bi prav mi morali imeti kakršnokoli posebno spo- štovanje do nečesa, kar vaši lastni, ožji rojaki s tako vneto zaničujejo!

Tudi mi zavedni in ponosni Slovenci smo se že od nekdaj živo zanimali za tu- je jezike, posebno za jezik sosedov Nem- cev, za njih umetnost in znanost in kul- turo, ali nikdar ne v namen, da bi s tem našli vzrok in podlago zaničevati kar je domačega, naš jezik, naš narod in našo domačo umetnost, kakor to delajo naši odpadniki. Ti so se večinoma le najpo- vršneje seznanili z vsem tem, kar lahko nudijo človeštvu sosedje Nemci s svojim jezikom in kulturnimi pridobitvami.

Če prečitamo seznam vseh akterjev septemberskih dogodkov 1. 1908, vodi- teljev in pretepačev, zapazimo takoj, da so bili vsi ti z malo izjemami sicer pristni Slovenci po rodu, ampak — odpadniki. Iz navedenega nam je jasno, kaj je bil poslednji pranažih njih početja. Edino to že omenjeno, nam vsem tako dobro zna- no oholo zaničevanje lastnega naroda in posebno še jezika, kar je bila in še bo dalje naša največja narodna sramota. Da, amnestija osebam, fizičnim osebam kot takim, ali nasproti besnemu zaničevanju vsega našega, napram mržnji do vsega, kar je slovenskega in slovanskega — ne more in ne sme biti ne amnestije ne to- lerance. Kdor hoče med nami ne samo ži- veti, marveč celo udobno živeti temu ne smemo priznavati pravice, da sme zaničevati naš narod, naš jezik, naše šege in običaje ter naša prizadevanja, do- vesti naš narod do višje in najnižje stopnje lastne kulture. Tudi ne sme širša slovenska javnost, niti katerakoli naša oblast dovoljevati in tolerirati, da katerikoli rojen domačin Slovenec na tak način, kakor je bila doslej navada, sra- moto dela slovenstvu in jugoslovanstvu.

Tudi nam je treba vsem, — posebno o- blastim najstrožje paziti na vse tiste ža- libog še številne predvojne razne trgo- vske in rokodelske firme, ki med svojimi vajenci in pomočniki na debelo goje naj- grše in najnižje odpadništvo ter tako še vedno z vneto skrbjo, da se nemčurstvo dalje vzgaja. Vse abnormalne, psihično defektne ljudi, domačine Slovence, pa tu- di pokvarjene drugorodce, ki se še ved- no udejstvujejo ali skušajo v tem smislu udejstvovati, je treba podvreči najstrožji javni kontroli ne samo po obstoječih obrambnih društvih, marveč tudi naj- strožji kontroli po državnih oblastvih. Pred vsem jim treba enkrat pošteno pri- tisniti na čelo pečat kajnstva, in sicer ta- ko vidno in očito, da jih bo vsakdo že od daleč poznal, posebno pa tudi oblasti. Vedno in dosledno se moramo zavedati, da so prav naši odpadniki, ljudje naše kr- vi, naši največji in najstrupenejši sovraž- niki; nikdar pa pristni, pošteni Nemci, ki večinoma niso brez simpatij do nas.

Pravilo je, da pravi pristni Nemci med nami uživajo ugled, spoštovanje in tudi mednarodno zaščito. Nad vse absurdno in smešno pa bi seveda bilo, če bi kako za- ščito v tem smislu za sebe in svoje od- padništvo zahtevali domačini Slovenci, izrodki, nemčurji, ki nas vse Slovane in

O tem, kaj gledališče je, kaj pomeni, v kakšnem odnosu je nasproti ostali kultu- ri, kako naj se gledališče vodi in upra- vlja. Dalje o repertoarni politiki, o vpra- šanju naše dramatike, o klasičnih v sodob- nem gledališču, o zabavnih igrah, o ljud- skem repertoarju i. dr. Potem imaš v tej knjigi poglavja o gledališkem jeziku in govoru, pa o režiji in režiserjih, o igra- nju in igralcih, o inscenaciji, o gledališki kritiki, o publiku, o naraščanju, o propaga- di, reklami in drugem. Ni ga skoro vpra- šanja v zvezi z gledališčem, ki se ga pi- sec ne bi bil dotaknil vsaj z enim aforiz- mom. V knjigi imaš skoraj 370 aforiz- mov, nekateri so daljši, drugi krajši, vsak pa vsebuje kakšno misel, opažanje, izku- stvo o vsem, kar se tiče teatra. Pisec ni samo izboren teoretični poznavalec gle- dališča, marveč tudi priznan praktik. Nje- gov duševni pogled je razgledan po vsej strokovni književnosti, pero pa ima ostro in gladko. Mnogi njegovi duhoviti aforiz-

mi zadevajo v živo. Vmes citira tudi ne- katere domače in tuje avtorje. Debeve- čev »Gledališke zapiske« mora prečitati vsak, kdor je količkaj zainteresiran na našem kulturnem življenju. Predvsem bodo to knjigo pozdravili gledališki ob- iskovalci, saj jim razširja in pogloblja po- gled v gledališko umetnost. Naši igralci pa so dobili ž njo pravi brevir. Naročajte in kupujte »Gledališke zapiske« pri Ti- skovni zadrugi v Ljubljani in Mariboru.

Dr. Emil Stefanovič: Ustavni nacrt sta- leške države. Znani politični delavec dr. E. Stefanovič, odvetnik na Prevaljah, je izdal te dni v Mariboru v srbohrvaščini brošuro »Ustavni nacrt staleške države«, obsegajočo 68 strani. Uvod ji je napisal dunajski univerzitetni profesor dr. Oth- mar Spann. Brošura obravnava sedaj ta- ko aktualno vprašanje uvedbe stanovske demokracije, ki naj bi zamenjala stran- karsko. O delu bomo spregovorili te dni obširneje.

Slovence, ki svoj narod ljubimo, najglob- lje zaničujejo. So to še vedno naši last- ni ljudje, dasi naša največja sramota in greh. Do teh ljudi imamo dolžnost, da jih njih duševne bolezni in defektnosti ozdravimo, če ne drugače pa tako, kakor starši izprižene otroke!

V tem smislu je že skrajni čas, da se posebno v obmejnih krajih narodnostna politika in boj za naš splošni kulturni na- predek preusmeri in dosledno izvede. Prav vprašanje nemčurstva in odpadni- štva, ki še ni rešeno, najbolj ovira pri- zadevanja vseh humanih in socialno ču- tečih povzdigniti notranjo duševno kul- turo širših plasti delavnega, produktiv- nega ljudstva.

Legla za vzgojo odpadništva med nara- ščajem pridobitnih poklicev so posebno neke trgovske in obrtniške firme po vseh mestih in trgih, ki so se že pred svetovno vojno popolnoma udejvale ponemčevalnim namenom zloglasnih društev »Schulve- reina in »Stidmarke« in prav pustošile med mladino, ki so jo sprejemale v pouk. Vse te razne dobro znane firme je tre- ba vendar vzeti pod posebno strogo kon- trolo ter jim njih raznarodovalno delo temeljito vnaprej onemogočiti!

Kdor se hoče taktično in strateško pravilno bojevati in uspešno, mora pred- vsem dobro poznati, kdo je vse njegov pravi in najnevarnejši nasprotnik in ka- ko je treba proti njemu uspešno voditi boj. Zato merodajni činitelji, ki vam je na srcu hitrejši razvoj v kulturnem pro- cesu našega naroda, vzdrnite se in vo- dite nacionalni boj za prospeh naroda pro- ti praviim sovražnikom, na pravem mestu in s primernimi izdatnimi, uspešnimi sred- stvi!

Prvi muropoljski kmečki praznik

Zakaj bo 3. t. m. kmečki praznik na Cve- nu pri Ljutomeru?

Ker hočemo pokazati uspehe našega dela, napredek v našem gospodarstvu in manifestirati za veliko jugoslovansko idejo.

Pri prireditvi sodeluje »Zadruga za re- jo žrebet na Cvenu«, ki proslavi 25-let- nico svojega obstoja in priredi v zadrug- nih prostorih razstavo konj in goveje ži- vine. Nadalje sodeluje »Podružnica vi- narskega društva v Ljutomeru«, ki raz- stavi vsakovrstna sortna in mešana vi- na, kakor tudi fine specialitete iz Ljuto- merskih gor. »Kolo jahačev in voza- čev« pa priredi veliko jesensko dirko v kasu in galopu.

Sporod prireditve, ki bo pod pokrovi- teljstvom g. senatorja dr. M. Ploja, je naslednji:

Ob 8. uri zjutraj sv. maša v župni cer- kvi v Ljutomeru za preminile zadrugni- ke.

Ob 9.30 sprejem gg. ministra Pucelja, čana dr. Marušiča in drugih gostov na Glavnem trgu v Ljutomeru.

Ob 10. uri slavnostni sprevod iz Lju- tomera skozi Cven na Moto.

Ob 11. uri slavnostna seja »Zadruga za rejo žrebet« v gostilni ge. Katike Rah- love.

Ob 12. uri skupno kosilo istotam. Popoldne pokušnja vin pri vinarski po- družnici, ogled razstave konj in goveje živine in velika jesenska dirka v kasu in galopu.

Polovična vožnja na železnici!

Čez 300 let bo Evropa znorela.

Leta 2139, torej čez 300 let, ne bo v Evropi nobenega normalnega človeka več! Tako je prerokoval neki londonski statistik, eden brezposelnih učenjakov, ki vsako leto po večkrat vznemirja jo ljudstvo s svojimi senzacionalnimi rezul- tati. On trdi, da ga je do tega zaključ- ka privedlo eksaktno raziskovanje. V svojem prerokovanju se učenjak opira na sledeča dejstva. Leta 1859 je odpadel na vsakih 535 ljudi po en norec, 1. 1897. na vsakih 312, leta 1926. pa na vsakih 150. Če bo število norcev v tem razmer- ju dalje raslo, potem bo po nazoru an- gleškega statistika že čez 44 let, torej leta 1977, vsaki 100 Evropejec norec. Za- nimivo bi bilo vedeti, koga šteje angleš- ki učenjak za norca, še zanimiveje h ka- ki vrsti se prišteva, ali med norce ali med pametne ljudi?

Iz temne prošlosti Maribora

KJE JE STALA RIMSKA MEDARIA IN CASTRUM MARTENA?

Često čitamo v poljudno znanstvenih spisih o naših starožitnostih, da je stala rimska postojanka Medaria najbrž tam, kjer stoji danes škofov grad Betnava, zidan v florentinskem slogu. Dokazov za to trditev je prav malo, vendar se je ohranila še do danes rimski žrtvenik, ki je v zidan v hodniku gradu Betnava, na desni strani, ako stopamo proti grajskemu dvorišču. Spomenikov je tam mnogo, vendar izhajajo vsi iz srednjega veka, le omenjeni je iz rimske dobe. Žrtvenik je sestavljen iz dveh delov. Zgornji manjši del je iz pohorskega marmorja in nosi napis: »EPONAE AVG(VSTAE) SACRVM VOLVSIVS EQVSTAE V(OTVM) S(OLVIT) L(IBENS), M(ERITO)«. Pred vsem zadnje štiri črke VSLM se vedno ponavljajo na rimskih nagrobnikih. Spodnji del žrtvenika, ki je služil le kot podstavek, pa je iz dveh plasti, zunanja plast je iz malte, notranja pa slabo žgana opeka iz Novice, kar se vidi točno na desni strani spomenika, kjer je odkrušen. Zgornji del spomenika je bil v novejšem času z neko rumenkasto barvo pobarvan, tudi črke je bil nekdo pobarval z črno barvo. Tudi spodnji del je pobarvan z novejšo belo barvo in torej spomenik ni več mekdanje barve. Na vrhu je spomenik piramidne oblike, zadnji del, ki je v zidan v steno z nižjo polovico je na zgornjem delu brez ornamenta, na desni strani, ako gledamo proti strani z napisom, pa se nahaja krog s piko na sredi, na desni strani pa se odcepi od kroga še črta ter je okrasek, oziroma znak kulta spomenik. Gotovo je, da je torej bila na levi strani pa se nahaja rimska postojanka z ročajem in podstavkom, kakršnih se je na Hajdini pri Ptuju našlo do danes že na stotine. Žrtvenik je visok približno 1 in četrt metra, na spodnji strani širok okoli pol metra, na zgornji pa 40 cm. Zanimivo je, da je neki Volusius Equester posvetil ta oltar Eponi, ki je bila za ščitnica konj, oslov in mežg, torej tovarnih živali. Brezdvomno je bila torej na mestu današnje Betnave v rimski dobi majhna postojanka (ali pa vsaj v bližini), kjer se je ob cesti iz Poetovlje skozi Dravsko dolino v Virunum (Gospa Sveta) izmenjavala tovarna, že izmučena živina. Volusius Equester pa je bil gotovo kakšen vojaški uslužbenec, ki je postavil Eponi ta spomeni. Gotovo je, da je torej bila v bližini Betnave rimska postaja — malo verjetno pa je, da bi se imenovala Medaria, kar se čisto tu in tam čita. Tudi Mommsen, slavnemu poznavalcu rimskih spomenikov se zdi to malo verjetno, ker se je namreč v rimski dobi nahajala Medaria v spodnji Ziljski dolini, tam, kjer je danes kraj Meglarje. Ta Medaria je torej pravilna, ime postaje pri Betnavi pa bo ostalo bržkone nepoznano, na danes pa spominja le žrtvenik Volusija Equestra, postavljen Eponi na čast.

Približno pred sto leti je živel v Mariboru profesor Zupančič, ki je vedno pisal o rimskem Mariboru in trdil, da je na današnjem Glavnem trgu in okolici bila naselbina castrum Martena. Kje je do bil to ime, je neznan. Pred sto leti se je v Mariboru nahajalo le malo rimskih starin, danes pa je že toliko ostankov iz rimske dobe, da lahko z gotovostjo trdimo, da je stala na mestu današnjega Maribora rimska postojanka, neke pa je vodil preko Drave most, ali pa kar je verjetneje brod. Navedem le nekaj dolozeljskega. V severnem zidu semeniškega kazovja je v zidan rimski spomenik, ki je postavil neki »Auscus«. Spomenik je bil najden v Celestrini pri Sv. Petru. Na Koroški cesti(?) se je pred leti našla sarkofagu podobna shramba za žare, ki se sedaj nahaja v mariborskem muzeju. Znan je tudi ruški nagrobnik iz Maribora, ki so ga postavili 45-letnemu Marcu Ulpiu Catalinu sin Marcus Ulpiu Severianus, Alpija Severiana in žena Julia Januaria. Spomenik je iz konca 2. stoletja. Doslej skoraj neznan je rimski kamen, ki je v zidan v hišo na Meljski cesti št. 9 in predstavlja, da je bil posvečen nekemu »Firmus«. Tudi pri razdiranju starega oltarja v južni stranski ladji mariborske stolnice so našli veliko nagrobno ploščo, ki je pozneje služila za oltar in se nahaja sedaj v muzeju. Reljef na zgornji strani so delavci odtisali, ker je pri oltarju delal napotje, spodnji del pa prča, da je oltar postavila neka Al-

bia Sisiuna svojemu 60-letnemu možu M. Ulpiu Primu in menda hčeri Ulpii. Rimski mramornat lev, v zidan v spodnji del stolpa mariborske stolnice, je iz St. Jarža na Dravskem polju. Na polju pri Zrkovah blizu Maribora se je našla mala levja glava iz rimske dobe, ki se sedaj nahaja v mariborskem muzeju. V bližini Maribora je najden trdi gornji del lepega nagrobnika, ki je v zidan gotovo že sto let na sprednji strani gostilne »Meljski dvor«. Nagrobnik ima lepe reliefe, ki predstavljajo geometrizirane kače, ribe, ptice i. dr. na desni in levi se še nekoliko vidita glavi — žene in moža, za katera so po njuni smrti postavili otroci spomenik. Razen omenjenih nagrobnikov so se našle v Mariboru druge rimske najdbe. Ko so pred nekaj leti zidali hišo na Glavnem trgu, so našli bronast novc cesarja Maxencija (307—309) tam, bizantinski novc cesarjev Heraklija in Heraklija Konstantina (613—641), rimski novc na vrtu moškega učiteljskega, leta 1931 na Glavnem trgu pri podiranju stare Bergove hiše tri bronaste rimske novce, eden Teodozija (379—395), en Konstantina in enega iz 4. ali 5. stoletja. Razen tega se je našlo več delov »terrae sigillatae«, lepega rimskega posod-

ja. Čez nekaj let se bo torej gotovo uresničila Zupančičeva trditev, ker nam mno goštevilne rimske najdbe v Mariboru pričajo, da je tukaj res stala nekoč rimska naselbina, ni pa potrebno, da bi bila to baš castrum Martena.

Bojan Grlec.

Se mnogo posname!! Torej zahtevajte izrecno "Aeroxon"

Z Donave na Jadran

Beograd, koncem avgusta.

Ko so se leta 1930. pričela pogajanja med Romunijo in Češkoslovaško, da bi se češkoslovaški izvozni promet za orijent napeljal po Donavi do Braile in od tod pomorska prevozna služba po najkrajši poti, se niti ni mislilo, da se bo ta zamisel dala uresničiti v tako velikem obsegu, kakor dejanski že obstoji danes, ko so 15. aprila t. l. stopile v veljavo direktno pogodbene tarife za prevoz med vsemi nemškimi, avstrijskimi, češkoslovaškimi in madžarskimi pristanišči na eni ter vsemi važnejšimi levantskimi lukami in romunskim prekrcavališčem Galcem na drugi strani. Ta prevoz se vrši ob sodelovanju sedmih podonavskih plovbnih družb, avstrijskih, češkoslovaških, madžarskih in jugoslovanskih in »Rumunske pomorske plovbe«. Z naše strani sodeluje tu naša državna porečna plovba.

Kako je ta sporazum pocenil prevoz iz srednje Evrope v orijent in kako sta tako romunska Braila in Galac začela kar najuspešneje konkurirati prejšnjemu prekrcavališču Trstu, kažejo naslednje razlike v prevoznih stroških za tono blaga: Regensburg - Carigrad preko Trsta 160, preko Galca 89 mark; Regensburg - Pirej preko Trsta 132, preko Braile 94 mark; Nürnberg - Carigrad preko Trsta 166, preko Galca 102 mark; Dunaj - Pirej 77 oz. 57 šilingov, iz Budimpešte preko Trsta 77 - 75 pengov, preko Galca 46 do 50.

Da ob taki razliki prevoznih stroškov ni prizadet samo Trst, temveč da so, četudi ne v toliko meri, prizadeta tudi naša pomorska pristanišča, je pač umljivo. Saj dobršen del tujega in tudi našega lastnega izvoza in uvoza, ki je šel prej po naših železnicah do naših pristanišč, gre odslej po tej toliko pocenjeni vodni poti. In to da misliti!

Ali ni mogoče, da gre vsaj naš domači promet po naših domačih potih? Ali se ne dasta sestaviti pri nas povodna in železniška pot tako, da bi podonavsko plovbo preko romunskega prekrcavališča ne delala škodljive konkurence našemu prometu?

Taka vprašanja si je brez dvoma stavil inž. P. Senjanović in je odgovoril na nje z dobro premišljenim načrtom, ki bi dejanski, če bi se vstvaril, odvrnil od naših jadranskih pristanišč nevarnost, da jim Donava odvzame velik del njihovega prometa.

Po tem načrtu bi se morali naši povodni in železniški prevozniki sestaviti tako, da bi se zaradi pocenitve prevoza kar najbolj skrajšala dražja železniška pot, zato pa v kar največji meri uporabljala porečna plovba, toda tudi ta kolikor je mogoče skrajšana. Sava se mora do Siska urediti za kar najrazsežnejšo plovbo. Od Siska do Sušaka bi železniška pot znašala potem samo 267 km, do Splita pa 340 (po unski progi). Povodna pot, ki se da vodi po Donavi do Beograda in od-

tod navzgor po Savi, pa naj bi se znatno skrajšala s prekopom, ki naj bi vodil od Vukovarja na Donavi do Šabca na Savi. Tako bi se Donava znatno približala Jadranu in celo toliko, da bi mogel prevoz po tej tako skrajšani poti celo tekmovali s prevozom po Donavi preko Braile in še tembolj, ker je potem od naših pristanišč krajša in torej tudi cenejša pot do levantskih pristanišč kot pa od Braile. Po tej krajši in torej cenejši poti bi potem ne krenil samo naš domači promet, temveč vsekako tudi del prometa iz ostalega gornjega Podonavja.

Stroški za tako preureditev bi seveda ne bili ravno majhni, toda korist, ki bi jo prinašala, bi jih znatno odtehtovala.

Nismo strokovnjaki, da bi izrekli strokovnjaško sodbo o tem načrtu, toda zdi se nam dober in izvedljiv ter vreden, da se poklicani činitelji resno pobavijo ž njim.

Sport

ASK Primorje:SK Železničar

Jutri, v nedeljo 3. t. m. ob 16.45 na igrišču SK Železničarja.

Na novem igrišču SK Železničarja na Tržaški cesti bo jutri nastopil edini zastopnik slovenskega nogometa v nacionalni ligi. ASK Primorje iz Ljubljane. Njegov prvi letošnji obisk v Mariboru velja SK Železničarju. Razmerje sil med obema moštvoma je prej izravnano kot enolika. In je tudi uspeh jutrišnje prijateljske borbe vse prej ko vnaprej določen. Važen je za SK Železničarja tudi moment preizkušnje pred resnimi tekmovanji, ker se prične v bližnji bodočnosti boj za podvezno prvenstvo. ASK Primorje pa bo poskušal dokazati, da je trenutno zares najboljši klub v dravski banovini. Jasno

je, da bosta oba kluba postavila na polje najboljši moči.

Za mariborske ljubitelje nogometnega sporta pa pomeni gostovanje simpatičnih belo-črnih iz bele Ljubljane še poseben dogodek, saj je ljubljansko moštvo na glasu, da v poslednjem letu goji najbolj kultiviran nogomet v Sloveniji. Zato so si tudi pridobili mnogo simpatij med mariborskimi nogometnimi privrženec in gotovo že danes lahko računajo na topel sprejem v Mariboru.

Pred to glavno tekmo se bosta srečali druga garnitura ISSK Maribora in druga garnitura SK Železničarja. Obe tekmi se bosta odigrali ob vsakem vremenu.

Beograd:Zagreb 3:2 (1:1). Sinoči se je v Zagrebu ob umetni razsvetljavi odigrala medmestna nogometna tekma Beograd:Zagreb, ki se je končala s pičlo zmago Beogražanov.

ISSK Maribor:SK Svoboda. Jutri, v nedeljo ob 10.30 se srečata na igrišču ISSK Maribora prvi moštvo ISSK Maribora in SK Svobode v prijateljski tekmi. Predtekmo bodo odigrali juniorji ISSK Maribora in SK Svobode.

Žensko lahkoatletsko prvenstvo Slovenije. SSK Maraton priredi 7. in 8. t. m. tekmo za žensko lahkoatletsko prvenstvo klubov. Radi zapore Rapidovega igrišča se izvede tekma v dveh dneh, in sicer: v soboto 7. ob 17. uri pop. na prostoru Maratona na Livadi sruvanje krogle, skok v višino z zaletom, met diska, skok v daljavo z zaletom in met kopja; v nedeljo 8. ob 9. uri dopoldne na tekališču na Mariborskem otoku: teki 60 m, 100 m, 800 m, štafeta 4.100 m. Pravico do nastopa ima-

Soklostvo

Javni nastop slivniškega Sokola. Sokolsko društvo v Slivnici pri Mariboru priredi jutri v nedeljo svoj letošnji javni nastop v graščinskem parku. Začetek ob 15. uri. Sokoli in prijatelji Sokolstva, pridite!

Sokolsko tombolo priredi na praznik 8. septembra na Trgu svobode studenški Sokol v prid prezidavi Sokolskega doma. Dobitki bodo dragoceni in je odbor že z vsilo silo na delu, da zadovolji vse obiskovalce tombole iz mesta in okolice.

Župni jahalni odsek javlja vsem jahalcem, da bo prihodnja vaja mesto četrtka v ponedeljek 4. t. m. ob 18. uri a jahališču. Pridite vsi in točno!

Iz Sokola matice. Seja prednjaškega zbora bo v ponedeljek 4. t. m. ob 20. uri v društveni sobi. Obvezno!

Mleko kot hranivo

So ljudje, ki pravijo, da ne morejo piti mleka, ker ga ne prenesejo, ker jim je zoprno, ali ker jim ne stori dobro. V večini teh primerov gre za posledice slabega mleka, ki so ga ljudje pili, pa jim je postalo slabo. Tako ljudje redko pomislijo, da je bil kriv takrat želedec, odnosno premalo sveže ali pretoplo mleko ali pa kaj drugega, kar so jedli, preden so mleko pili. Razmeroma zelo malo ljudi mleka nima rado zato, ker jim je po njem slabo, ker ga želedec ne prenese. Vendar pa pijejo mleko v kavi, kakau, čokoladi ali sodavici skoraj vsi ljudje, ki trdijo, da mleka ne prenesejo. Najboljše je seveda čisto mleko, pa tudi v raznih napitkih mleko ne izgubi svoje zdravile in redilne moči. Redilnost mleka tudi ne trpi, če ga pijemo v kakau ali čokoladi. Mleko samo po sebi je zelo redilno, ker ima v sebi mnogo maščobe in vitaminov. Vsak človek bi ga moral popiti vsaj eno skodelico na dan. Kdor ne more piti mleka samega, naj je vsaj mlečne jedi.

Otroška logika.

Mala Zorica je dobila lep balonček v dar. Veselo se je igrala z njim. Ali, ojoj! že čez nekaj dni se je vrhica utrgala in balon je šel v zrak za vedno. Zorica je dolgo in obupno jokala.

Tisti večer, ko se je to zgodilo, je zagledala iz svoje postelje na nebu luno, pa je vzkliknila:

— Kaj ne, mama, pri luni pa se je vrhica že davno utrgala?

Priseljevanje Slovanov v Francijo

ZANIMIVI PODATKI PRISELJEVANJA DO L. 1926.

Francija je sedaj prva imigracijska država na svetu. Še nedavno je primat v tem pogledu pripadal Združenim državam Severne Amerike, po končani svetovni vojni pa je izzvala nova imigracijska politika Združenih držav naglo padanje števila izseljencev v Ameriko. S tem pa je zavzela prvo mesto v priseljevanju Francija. Velikanski pomen imigracije za Francijo je razviden najbolj iz sledečih števil:

V Franciji je bilo l. 1911. le 1.150.000 tujcev, t. j. 2,8% vsega francoskega prebivalstva; leta 1919. se je dvignilo število tujcev na 1.417.400, oziroma 3,9%; leta 1926. že na 2.505.000 ali 6,5% in leta 1930. na 3.000.000, oziroma 7% vsega francoskega prebivalstva.

Imigracija v Francijo je narasla, kakor smo že omenili, prav posebno po svetovni vojni. Od leta 1906. do 1911. je naraslo število tujcev v Franciji vsako leto za 2%. Med narodnostmi, ki imigrirajo v Francijo, zavzemajo prvo mesto njeni neposredni sosedje, in sicer Italijani, Belgijci in Španci. Druga skupina po velikosti priseljevanja v Francijo so slovanski narodi, ki imigrirajo po svetovni vojni v Francijo vsako leto v večjem številu. Francija vodi dobro premišljeno imigracijsko politiko, pri čemur se trudi, da bi na ta način nadomestila zastoj v naraščanju svojega prebivalstva in postopa s Slovani zelo lepo, ker gleda v njih element, ki ji daje po naturalizaciji le izvrstne državljane.

Vprašanje imigracije v Francijo je zelo izčrpno obdelano v nedavno izišlem delu: »Manco: Les étrangers en France«. Podatki v tej knjigi kažejo naslednje spreminjanje števila Slovanov v Franciji od leta 1921. do 1926.:

Poljakov je bilo leta 1921. 46.766 ali 3% vseh tujcev, leta 1926. 309.213 ali 12,9% vseh tujcev; Rusov je bilo leta 1921. 32.247 ali 1,4%, leta 1926. 67.219 ali 2,8%; Čehoslovakov je bilo leta 1921. 5.580 ali 0,3%, leta 1926. pa 32.989 ali 1,3%; Jugoslovancev je bilo leta 1921. 3.545, leta 1926. pa 15.138 ali 0,5% in končno je bilo Bolgarov leta 1921. le 627, leta 1926. pa 2.606.

Če primerjamo številke iz leta 1926. s številom ostalih tujcev, ki živijo v Franciji, vidimo, da so našli tega leta v Franciji 760.116 Italijanov ali 31% vseh tujcev, Belgijcev je bilo 326.654 ali 13%, Špancev 322.596 ali 13% in Poljakov 309.213 ali 12,9%. Poljaki so na četrtem

mestu, če pa seštejemo vse Slovane skupaj, dobimo število 527.165 ali 17,7%, tako, da zavzemajo Slovani drugo mesto med imigranti takoj za Italijani.

V zadnjih letih se je priselilo v Francijo zlasti mnogo Poljakov. Od leta 1920. do 1931. se je vselilo v Francijo: 594.020 Italijanov ali 30% vseh priseljencev, 411.660 Poljakov ali 20%, 376.510 Belgijcev ali 18%, 307.590 Špancev ali 15% in 54.355 Čehoslovakov ali 2,7%.

Zanimivo je vprašanje naseljevanja in zaposlovanja Slovanov, ki so se priselili v Francijo. Žal obsegajo podatki v omenjeni publikaciji samo dobo do leta 1926., vendar pa pripominja avtor knjige, da se položaj od tega leta dalje ni znatneje spremenil.

Poljaki se naseljujejo večinoma v departementih Pas-de-Calais in Nord, kjer jih je živelo v prej omenjenem l. 140.000, v pariškem okraju jih je 38.000 in v srednji Franciji 15.000. Leta 1926. so torej živeli od 300.000 Poljakov v Franciji tri četrtine na severu in vzhodu države v industrijskih krajih, nedaleč od vhoda poljske emigracije. Ostala četrtina je enakomerno razdeljena po ostali državi.

Čehoslovaki živijo v Franciji podobno kakor Poljaki. Od 32.980 Čehoslovakov je leta 1926. živelo v departementu Seine 6.376, Pas-de-Valaisu 5.381, v Seine et Oise 2.100, v Moselle 1.900, v Nordu 1.730, v Meurthe et Moselle 1.250, v Seine et Marne 1.000, v Oise 970 itd. Dve tretjini Čehoslovakov živita torej v osmih industrijskih departementih, ostanek pa v ostalih krajih.

Jugoslovani živijo skoro izključno na severu in vzhodu Francije, in sicer v departementu Moselle 3.490, v Seine 2.480 in v Pas-de-Calaisu 2.472.

Nekaj drugačna pa je razdelitev ruskih emigrantov v Franciji. Od 76.200 Rusov jih živi 40.000 v pariškem okrožju, ostanek pa je enakomerno porazdeljen na ostalo državo.

Prvo pokolenje slovanske imigracije v Franciji je zaposleno v prvi vrsti v rudarstvu, takoj nato pa v kmetijstvu, ki nudi imigrantom največjo možnost zaslužka. Karakteristična je porazdelitev Poljakov v posameznih gospodarskih panogah: leta 1926. je delalo 71.000 Poljakov v rudarski industriji, 28.000 v kmetijstvu, 19.000 v industriji strojev, 5.500 v svilarški industriji, 5.000 v tekstilni industriji itd. Znatno število žensk je zaposlenih v hotelih in družinah.

Podobno je razpodeljena tudi ostala imigracija.

Posebne izjeme se pa opažajo pri Rusih, med katerimi je tudi ustroj imigracije precej drugačen, kakor pri ostalih slovanskih narodih. Tudi precejšnje število Rusov je zaposlenih v strojni industriji, vendar pa se večina ruskih imigrantov udeležuje v trgovini, pri železnicah ali pa v raznih svobodnih poklicih.

Slovanski emigranti vidijo v Franciji državo, kjer morejo priti do svobodne besede in kjer se čutijo enakopravni z vsemi ostalimi prebivalci države. Zato ni čudno, da je bila Francija v zadnji krizi naravnost obljubljena dežela, v katero so se Slovani zelo radi selili in kamor se bodo nedvomno zopet selili, čim se bo popravil gospodarski položaj v Franciji.

Kronanje Japonskega cesarja

VELIČASTNE CEREMONIJE OB USTOLIČENJU MIKADA. TRADICIJA, KI SE JE OHRANILA 2.000 LET.

Ni na svetu države, ki bi tako svečano in veličastno ter s toliko mistiko kronala svojega cesarja, kakor Japonska. Nobena predstava, nobena verska ceremonija ne more biti bolj slikovita, kot je kronanje japonskih cesarjev. Kronanje pa ni samo dnevni dogodek. Pri teh svečanostih ne gre samo za to, da se povzdigne človeka nad ostale državljane, marveč, da cesarjev naslednik stopa na prestol. In prav ta dogodek je naj-svečanejši in najbogatejši po svojem sijaju.

V novembru pred 7 leti je umrl japonski cesar. Njegov sin je takrat stopil pred cesarski oltar in obvestil državljane, da bo stopil na prestol. Minilo pa je med tem 3 leta, preden je bil kronan. Eno leto je bilo posvečeno žalosti za pokojnim cesarjem, v ostalem času pa so se vršile priprave za kronanje. Razni funkcionarji in predstavniki so obe leti imeli polne roke dela. Urejevali so cesarske oltarje in molili dolge molitve.

Sledil je nato ritualni postopek, za časa katerega pridelajo posebno vrsto riža. Iz katerega pripravijo belo in črno riževino. To vino je namenjeno kot hrana za bogove. Omenjeni del obreda obsega najprimitivnejše priprave, ki si jih človek sploh more zamisliti. Določiti se morajo najprej polja, kje se bo riž sejel, nato pa vprašajo bogove, če so s tem zadovoljni. Izbiranje teh poljan zahteva nešteto molitev in raznih drugih ceremonij.

Na osamljenem kraju v vrtu cesarske palače uredijo nato oltar, na katerem se po dolgih in vsestranskih pripravah določi kraj, kjer bo rasel riž. V to svrhu vzamejo obod stare košare, ki ga vrtijo na ognju dva hinoka. Na obodu nastanejo razpokline, in po teh razpoklinah poiščejo polja. Ko je ta del obreda končan, pokličejo strokovnjake, ki določijo dan, kdaj naj se riž poseje.

Pri setvi riža so na dnevnem redu

razni plesi in prepevanje obrednih pesmi, ki naj bi spravile bogove v dobro voljo, da bi bili naklonjeni letini. Ko je riž posejan, varujejo ta polja s posebno skrbnostjo. Če slučajno pritisne zima, jih pokrivajo s posebnimi pripravami. V določenih razdaljah od polja gori dan in noč svetiljka, da bi preganjala mrčes in go-lazen, ki bi hotela uničiti riževne posevke. Ko je riž dozorel, se oblečejo duhovniki v bela oblačila in nosijo prvo klasje po ilicah glavnega mesta.

Po teh dovršenih pripravah mora prestolonaslednik potovati iz Tokia v Kioto. Že dan poprej se pripravljajo japonski narod na ta dogodek in se postavi v špalir ter čaka vso noč, da more videti odhod prestolonaslednika na kolodvor. Železniško progo od Tokia do Kiota pa stražijo vojak.

Ceremonije kronanja pa skoro ni mogoče opisati. Tradicija je stara že nad 1.000 let in se je v zadnjih stoletjih še izpopolnila. Tradicija je zelo značilna in v tesni zvezi z življenjem japonskega ljudstva. Življenje modernega Japonca ni nič manj primitivno, kakor je bilo pred tisočimi leti; čeprav so jim znani evropski običaji in umetnost, se pri tej ceremoniji poslužujejo najbolj fantastičnih starin. Najsvetanejši pa je moment, ko se krona cesar za 4 ure zapre v natašč za to pripravljeni prostor, kjer molí pred bogovi. Tujec, ki vidi to ceremonijo, mora naravnost občudovati japonski narod, ki je kljub civilizaciji in napredku bil tako žilav, da je ohranil vse, kar mu je zapustila davna preteklost.

Naklade nemških listov padajo.

Združenje skandinavskih industrijcev papirja javlja v svojem letnem poročilu, da je količina v Nemčijo uvoženega rotacijskega papirja padla za 45%. Iz tega sklepajo, da so naklade vseh nemških listov znatno padle.

Marj Skafan:

OCEANOPOLIS

Roman o skrivnosti človeške prošlosti

67

»Gospod predsednik,« je prekinil Tatalis Semisa Ramisa. »Želim, da govorite o stvari, to se pravi o krivdi ali nekrivdi doktorja Doljana, ne pa o nekih ljubezenskih zadevah, ki nimajo z glavnim vprašanjem nikakršnega opravka.«

»Mofite se, dragi senator,« ga je zavrnil predsednik navidezno docela mirno.

»Prav ta ljubezenska zadeva je osnovno bistvo vsega. V doktorja Doljana se je zaljubila neka gospodična. Zasledovala ga je korak za korakom in ga hotela celo s silo pridobiti zase. Ker ji Doljan ljubezni ni vračal in ni hotel ustreči njeni želji, ga je zasovražila in se sklenila maščevati nad njim. Prvi poizkus uresničenja tega maščevanja je bil predlog za spreminitev Doljanove zunanosti. Ker vlada tega predloga ni sprejela in se njena namera ni izvršila, je izrabila sedanje nemire in obdolžila Doljana zarotništva. Na spreten način je našla pota in pomočnike, po katerih so prišli njeni predlogi v to dvorano visoke vlade.«

»Protestiram proti tej nečuvni obdolžitvi!« je razburjeno vzkliknil senator Tatalis. »Predlog za spremembo Doljanove zunanosti sem stavil vladi jaz na podlagi uradnega akta, ki ga je sestavil tajnik notranjega urada, obdolžitev o Doljanovi zvezi z nemirji pa je izrekel pred visoko vlado osebno tajnik Nubis. Po vsem tem je gotovo, da ni stavila teh predlogov in obdolžitev nobena ženska, kajti člani visoke vlade prav gotovo ne bodo verjeli, da bi se senator Tatalis, potomec slavne rodbine vladarjev Semisirisa, dal od katerekoli ženske na svetu zlorabljal v kakršnekoli namene užaljene in odklonjene ljubezni. Zato zahtevam, da mi predsednik pove jasno, kaj misli in mi dá potrebno zadoščenje!«

»Ker ste me izzivali, bom« »avril

popolnoma odkrito,« je odgovoril Semis Ramis. »Ženska, ki se je zaljubila v Doljana, bila odklonjena in se potem sklenila maščevati, se je poslužila pri zasledovanju svojih ciljev ministerialnega tajnika Nubisa in potom njega, vsaj v prvem primeru je bilo tako, senatorja Tatalisa...«

Senator Tatalis je planil ob teh besedah kvišku kakor razjarjena zver. Ostali senatorji so se zdrznili. V vsem svojem dolgem življenju še nikoli niso doživeli vladne seje, na kateri bi bile izrečene take besede. Dvorano je napolnilo vzdušje preteče nevihte.

»Lažete!« je zarjul Tatalis proti Semisu. »Vse to je najpodlejša laž, ki naj zakrije neko drugo dejstvo, o katerem ste vsi prav dobro poučeni. Ker je govoril predsednik tako nesramno, dovolite tudi meni, da opustim vse obzirnosti napram njemu in njegovi družini. Če se že hoče vmešati v to zadevo moja hiša, potem naj se izreče končno tudi tista beseda, ki bi jo morali itak prej ali slej izreči.«

Po teh besedah je senator Tatalis za trenotek utihnil, da zbere potrebne sile, nato se je ozrl po ostalih senatorjih in povzel:

»Tovariši, Vse zavzemanje predsednika Semisa Ramisa za tujca doktorja Doljana izvira iz dejstva, da je Doljan ljubeznec princeze Intele, hčerke predsednika Semisa Ramisa ter da se hoče princeza Intela z njim poročiti in ga tako napraviti za naslednika Semisov in vladarja Oceanopolisa...«

Po tej besedah je bil predsednik Semis Ramis tisti, ki je zadet kakor od strele planil kvišku. Z mogočnim glasom je zaklical:

(Dalje prihodnjič)

»Nasprotno,« je odgovoril predsednik, »veseli me, da ste bili tako odkritostni in da sem naposled zvedel pravi vzrok vseh tistih zlohotnih predlogov, ki so bili stavljeni proti vam v zadnjem času. Prepričan sem, da bo sedaj konec zlobne gonje in da boste lahko zopet mirno živeli v našem podmorju.«

»Hvala vam, gospod predsednik,« je vzkliknil Doljan ves presenečen nad dobrohotnostjo tega vladarja. »Za vso naklonjenost in sploh za vse, kar mi je nudilo vaše visoko kulturno podmorje, se moram zahvaliti samo vam.«

»Storil sem samo svojo vladarsko dolžnost,« je dejal Semis Ramis. »Toda prosim vas, gospod doktor, ne povejte nikomur ničesar o najinem razgovoru. Tudi tega ne povejte svojim tovarišem, da ste bili pri meni, da ste obdolženi zasnovanja upora in da je ozadje obdolžitve ljubezenska zadeva gospodične Moraje. S svojim molkom mi boste olajšali delo za pravično rešitev zadeve.«

»To vam obljubljam s svojo moško besedo, gospod predsednik!« je dejal Doljan in vstal, ker je uvidel, da je zaslišanje zaključeno.

»Dobro,« je rekel predsednik, »vrnite se domov in pozabite na to! Prepričan sem, da vam vaše ujetništvo v našem podmorju ni tako težko, kakor se vam je morda zdelo takrat, ko smo vas ujeli. Morda vas bomo kdaj še potrebovali.«

»Na razpolago sem vam, gospod predsednik,« je odgovoril Doljan, se poklonil in odšel.

XL.

Kakor poprej v Tatalisu, tako se je prebudilo sedaj v Semisu Ramisu staro rodbinsko nasprotstvo. Ker je dobro poznal Morajine pustolovščine in so mu že poprej presedale, je sklenil sedaj udariti svojega nasprotnika z najhujšim orožjem in spraviti pred sejo vlade zadevo, s kakršno se dotlej še nikoli ni bila ukvarjala. Snoval je pravilno, samo da se ni zavedal, da bo njegov udarec izzval protitudarec, ki ne bo prav nič težji kakor njegov.

V napetem ozračju se je tako pričela nova seja vlade, h kateri so bili povabljeni samo senatorji brez svetovalcev. Semis Ramis je hotel razčistiti zadevo pred ožjim krogom najvišjih, da bi tako prikril razmere v vodilnih družinah onim, ki so stali šele v drugi vrsti. Senatorji pa so nasprotno napeto pričakovali poročila, kakšen je bil izid zaupnega osebnega zaslišanja obdolženega doktorja Doljana.

»Gospodje senatorji,« je spregovoril predsednik, »izvršil sem svoj sklep, povabil k sebi doktorja Doljana in ga zaslišal. Izid tega zaslišanja je bil tak, kakor sem pričakoval. Prepričan sem se, kar sem slutil že poprej, da se skriva za vsemi proti Doljanu naperjenimi predlogi — ženska. Samo želja po maščevanju zaradi odklonjene ljubezni je rodila razburjenje, ki so segla celo v to visoko dvorano in zahtevajo, da jih razčistiemo mi, ko bi se morali prav v tem času ukvarjati z mnogo resnejšimi državnimi posli.«

Manevri rdeče armade na Kavkazu

Vesti iz Moskve poročajo, da bo priredila sovjetska rdeča armada v začetku letošnjega septembra prve velike vaje na kavkaških gorah. Namen teh vaj je, da se rdeči vojniki privadijo operacijam v visokih gorah in na hribovitih terenih vohbe. Prvi oddelki so odšli v gore že 10. avgusta, v odmorih pa jim sledijo ostale čete. Zbirališče vseh čet je na planini Arau ob vzhodni Elbrusa. Planinske vaje rdeče armade vodi general Perlin. Po pisanju sovjetskega tiska naj bi ta alpinistična zainteresirala sovjetske vojake za turizmo v visokih gorah, kjer naj bi se vzgojil tudi osnovni kader sovjetskih alpinskih vojaških oddelkov. Mimo vojaško-poučnih vaj se bodo vršila na goratem terenu tudi vojaško-strateška raziskovanja in vojaško politično delo med civilnim hribovskim prebivalstvom.

Skok z višine 8.200 metrov.

Švicarski pilot Boehlen je dosegel te dni svetovni rekord v skakanju s padalom iz aeroplana. Znan švicarski pilot Nyffenegger se je dvignil v višino 8.200 metrov, s katere se je spustil pilot Boehlen in srečno priletel na zemljo ter tako iztrgal svetovni rekord v skakanju iz rok nekoga Francoza.

Telepatične svatbe.

Med angleško gospodo se je razpasla zadnje čase posebna navada. Sorodniki in prijatelji prvoropčencev, ki praznujejo svatbo daleč od domovine, se zberajo ob istem času doma v cerkvi ali v zasebni kapelici in v trenutku, ko opravlja duhovnik onstran morja poročne obrede, molijo in pojo s pastirjem, kakor da bi bila ženina in nevesta navzoča. Tako so se pojavile v Angliji svatbe brez ženinov in nevest. Zadnji tak primer, ki o njem

poročajo angleški listi, je bil 8. t. m. opolnoči v kapelici gradu rodbine sira W. Bromleya, in sicer v času, ko se je onstran morja, najmanj 5.000 km daleč, v Radnoru v Pensilvaniji ženil baronov sin. Te nadomestne poroke za oddaljene rodbine in prijatelje imenujejo v Angliji »telepatične svatbe«.

Logičen sklep.

Učiteljica skuša pojasniti otrokom pojem tatvine:
— Otroci, ko bi segla z roko v žep tujega človeka in bi mu hotela vzeti denar iz njega, kaj bi bilo potem?
— Prosim, gospodična, jaz vem, se oglasi mali Igorček, vi bi bili potem njegova žena.

V najem

V NAJEM
se išče dobro ludo gostilno s trgovino na deželi ob prometni cesti. Ponudbe je poslati do 10. septembra na upravo »Večernika« na naslov »Dalibor«. 3273

Dijaško stanovanje

DIJAKA (INJO)
nižjih razredov sprejme učiteljska družina na stanovanje in hrano. Naslov v upravi lista. 3154

DVA DIJAKA
sprejme v svojo oskrbo za 350 Din mesečno Kosec. Tezno. Ptujška cesta 14. 3247

DIJAKA
sprejem na zdravo stanovanje. Vprašati pri mizarstvu pod »Veliko kavarno«. 3235

SPREJMEM DIJAKA
ali upokojenca na stanovanje in hrano. Koroška cesta 74. pritličje levo. 3276

DVE DIJAKINJI
sprejem v svojo oskrbo. Cvetlična ulica 21. I. vrata 3. 3283

DIJAKINJO
sprejem kot sestanovalko k dijakinji viš. realn. gimnazije. Krčevina, Strma ulica 3, pri Tomšičevem drevoredu. 3274

DVA ALI TRI DIJAKE
in eno gospodično, sprejem v prostorne sobe. Tattenbachova ulica 16, vrata 19. 3183

DVA DIJAKA
sprejme na stanovanje in hrano uradniška družina. Soba solčna. Klavir na razpolago. Naslov v upravi. 3140

16.—24. SEPTEMBRA 1933

Razstava goveje živine pincgauerske in mariahoferske pasme

od 16. do 19. septembra

Razstava malih živali in ogled kožuhovine
od 21. do 24. septembra

Sejmske izkaznice se dobijo pri glavnem zastopstvu **Bančna poslovalnica Bezjak, Maribor**, Gosposka ulica 25

Mali oglasi

Razno

POHIŠTVO

lastnega izdelka dobavlja po skrajno zmernih cenah Založba pohištva združenih mizarjev. Vetrinjska ul. 22. nasproti vrhke V. Weizl.

JOS. TICHY IN DRUG.
Konces. elektrotehnično podjetje. Maribor. Slovenska ul. 16. tel. 27—56. proizvajala elektroinstalacije stanovanjskih hiš, vil, gospodarskih objektov, zaloga motorjev, lestenec, svetilk, elektroinstalacijskega blaga po konkurenčnih cenah.

Pijte dnevno BRASIL-MATTE
1 urečica Din. 5. Z. ANDERLE.

OPOZORILO
Varujte se moljev, zato prodajate obnošene obleke, čevlje, godala, knjige, porcelan, starine itd. v Grajski starinarini. Trg svobode 1. Plačate najbolje. 2572

KUPIM STARE URE,
zlato in srebro, zastavne liste itd. Izdelujem nezlomljiva stekla. Popravila izvršujem najceneje. Ignac Jan. Glavni trg. Maribor. 2823

TRAJNE KODRE
izdelujem v svojem salonu z najnovejšim, svetovno patentiranim aparatom po sistemu, ki ima naslednje prednosti: 1. popolnoma varno grejenje z vročim zrakom. 2. Ožganje ali kvarjenje las izključeno. 3. Krasne naravne kodre. 4. Najboljša trajnost tudi pri slabih lasih. 5. Kljub vetru in dežju izgledajo lasje negovani. Nadaljna pojasnila in posvetovanje brezplačno in ravdevolje pri F. Schmirmaulu. Ruška cesta 2. 2930

MARTIN SAFRAN.
sobo-črkoslikar, pleskar in ličar. Maribor, Slovenska ulica 16, prevzema vsa v to stroko spadajoča dela ter jih izvršuje dobro in poceni. 2925

LEPI OBJEKT.
v centru mesta, blizu kolodvora, obstoječ iz velike dvorane, vrta, raznih skladišč in velikih kleti, primeren za razna podjetja in dve stavbeni parceli, ugodno na prodaj. Valjak. Maribor. Kino Union. 3187

ENTLANJE
1 in 1 Din. in vso posteljno, možko in damsko perilo po meri, fino in po zmernih cenah izdeluje Marica Petrovič. Maribor. Frankopanova ul. št. 51. 3220

PLAČAM

Din 6.— do 7.— za kg avtogumija. Justin Gustinčič, meh. del. Tattenbachova ulica 14.

VSA TAPETNIŠKA
naročila in popravila bodo pri meni higijenično obnovljena z modernim strojem, ki prah jamčeno odvaia. F. NOVAK, Vetrinjska ulica 7, Koroška cesta 8. 3228

IŠČE SE KOMPANJONA
za jako dobičkanosno podjetje. Ponudbe na upravo pod »300.000«. 3243

PERICA
gre na dom. Naslov Koroška cesta 56. 3287

Prodajam

SPALNICA.
mehka, kompletna, zelo dobro ohranjena, snažna, zelo poceni na prodaj. Ob Jarku 2. pritličje. 3229

HIŠE ali POSESTVA
pri Mariboru za 16.000, 22.000, 31.000, 52.000 Din prodaja Posredovalnica Maribor — Frančiškanska ulica 21. 3236

ŠIVALNI STROJ

moderni, skoraj nov, na prodaj. Vrazova ul. 9. pritl. levo. 3280

PLETILNI STROJ

8-85, 5-50, 14-60 in Tamburirni stroji prodaja ceneno Zelenko, Tržaška cesta 3, Maribor. Istotam se sprejme vajenka. 3281

DRUŽINSKA HIŠA

z vrtom na prodaj. Vprašati v gostilni Marin. Tezno. 3286

KNJIGA »HISTORIJA NAŠIH RATOVA«
s slikami, geografskimi kartami, z opisom vseh strahot vojne od leta 1912 do 1918, ceneno na prodaj. Naslov v upravo »Večernika« pod

MODERN LESTENEC
s tremi žarnicami poceni na prodaj. Naslov v upravi »Večernika«. 6008

Kupim

MALO POSESTVO
1—3 orale, kupim v okolici Maribora z gotovino. Ponudbe na ogl. oddetek »Večernika« pod »Gotovina«. 3264

KUPIM KLAVIR
ali pianino. Naslov v upravi »Večernika«. 5008

Za šolarie in dijake

KARO čevlje

iz zdavstvenih razlogov samo z

USNJATIMI la podplati

5-CEVNI RADIOAPARAT
znamke »Orion« z dinamičnim zvočnikom prodam po nizki ceni. Ivan Gornjak, Ruše 57. 3239

MALA HIŠA
v Sp. Radvanju 61, na prodaj. 3252

ŽENSKO KOLO.
dobro ohranjeno, prodam. De lavska ulica 14. 3258

TRISTANOVANJSKA HIŠA,
vsa podkletena, električna luč, voda, velik vrt, tik mesta ugodno na prodaj. Pol kupnine na knjižice. Naslov v upravi Večernika. 3260

ČISTO POSTELJO
prodam. Studenci. Boffenkova 40. 3268

ZLATO.

zlatnike in platin kupuje po najvišjih dnevnih cenah Mariborska afinerija zlata, Orožnova ulica 8. 2642

Stanovanje

IŠČEM TRISOBNOSTANOVANJE

s kabinetom ali štirisočno stanovanje, če mogoče s kopalnico do 1. decembra 1933. Ponudbe pod »Lep dom« na upravo lista. 3246

ENOSOBNO STANOVANJE,
lepo, čisto, iščem. Odkupim tudi pohištvo. Pismene ponudbe na upravo »Večernika« pod »Stanovanje«. 3272

Sobo odda

GOSPODA
sprejem na hrano in stanovanje. Pobrežje, Šolska ulica 18. 3248

DVE BOLJŠI GOSPODIČNI
sprejem na hrano in stanovanje. Vprašati v trgovini Škerlec, Studenci pri Mariboru. 3261

SOSTANOVANKO
ali sestanovalka sprejem v celo oskrbo. Židovska ulica 14. I. vrata 9. 3266

DVA GOSPODA
ali dijaka se sprejme na popolno oskrbo k boljši družini v sredini mesta! Naslov v upravi. 3270

OPREMLJENO SOBO
z dobro domačo hrano oddam. Ruška cesta 29, I. 3238

OPREMLJENO SOBICO
z uporabo kopalnice oddam. Palača Pokojniškega zavoda, Verstovškova ul. 4/I. desno. 6011

BOLJŠEGA SOSTANOVANJA
sprejem. Jenkova ul. 5, vrata 2. 3275

SOBO S ŠTEDILNIKOM
oddam. Vodnika 3, Studenci. 3281

SOBO
nasproti parka oddam. Vrazova ulica 9, pritl. levo. 3280

Službo išče

TRGOVSKO NAOBRAZEN MLADENIČ
išče službo trgovskega slugo, skladiščnika ali kaj sličnega. Cenjene ponudbe na upravo lista pod šifro »Trgovski«. 3259

POSTREŽNICA
išče službo za takoj. M. Zalogar, Plinarniška ulica 5. 3265

Službo dobi

TRGOVSKEGA VAJENCA
sprejem v trgovino s tehničkim materialom. Jos. Moravec, Trg. svobode 6. 3204

I. mariborska lovška družba

priredi v nedeljo, dne 3. septembra v prostorih restavracije Achtig, Tržaška cesta nasproti mestnega vodovoda

veliko lovsko veselico

Tekmovalno streljanje se začne že ob 9. uri predpoldne. — K obilni udeležbi vabi

Odbor.

POSODJELNICA R. Z. Z O. P. MARIBOR. NARODNI DOM

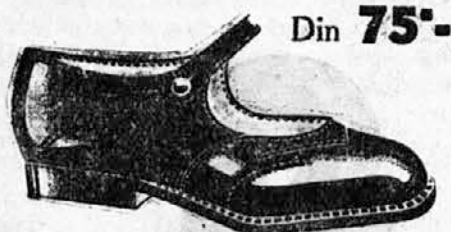
Ustanovljena 1882.
Stanje hranilnih vlog 70 milijonov Din
Rezervni zakladi 8.800.000 Din

Sprejema hranilne vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje najkulantneje. — Rentni davek plačuje iz svojega.

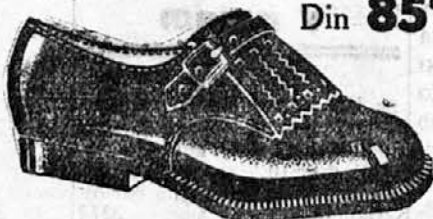
Za začetek šole

smo globoko znižali cene naših
priznanih najboljših čevljev

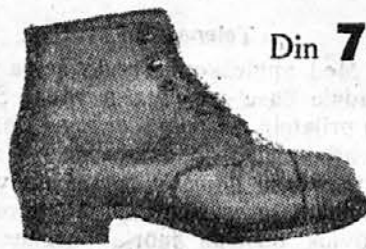
Din 75.-

Prijudljen dekliški čevlji iz črnega ali rjavega boks v okusnih kombinacijah iz laka. Od štev. 28 do 30 Din 75.—, od štev. 31 do 35 Din 85.—.

Din 85.-

Sportni čevlji za deklice in dečke z okrašenim jezikom iz rjavega boks s prvovrstnimi podplati. Od štev. 26 do 27 Din 85.—, od 28—30 Din 95.—, od 31—35 Din 115.—, od 36 do 39 Din 145.—.

Din 75.-

Visok fantovski in dekliški čevlji za slabo vreme, rjav in črn boks. Od štev. 25 do 30 Din 75.—, od 31 do 35 Din 95.—, od 36 do 39 Din 125.—.

obstoja domače tvornice
„PEKO“ jamči Vam za solidnost in udobno obliko.

Peko, Maribor

BOGATA IZBIRA PRVOVRSTNIH SOLIDNIH TELOVADNIH ČEVLJEV.

Za jesensko sezono

Vam priporočamo

čedne barhante za obleke
v najlepših vzorcih in vezavah

Volneno blago za obleke
v zadnjih modnih vezavah

Blago za kostume in plašče
izborne kvalitete

Svileno blago
v zadnjih modnih barvah

Blago za podlage, najraznovrstnejše
modne okraske in ves krojaški pribor

Tekstilana Büdefeldt
preje F. Michelltsch

Maribor, Gosposka ulica 14

Letni telovadni nastop

Sokola Maribor II, Pobrežje

bo v nedeljo, dne 3. septembra 1933 na letnem telovadišču. Začetek ob 1/2 15. uri
V slučaju slabega vremena se vrši nastop dne 17. septembra 1933.

Zdravo.

ODBOR.

Cenjemu občinstvu vljudno naznanjam, da sem prevzela s 1. septembrom

kavarno in restavracijo
„PROMENADA“
Tomšičev drevored

Točila bom prvovrstna vina vedno sveže pivo itd. Potrudila se bom zadovoljiti cenj. goste s prvovrstno kuhinjo. — Abonenti se sprejmejo na dobro domačo hrano.

Za obilen obisk se priporoča

M. Ramšak

restavracija in kavarna

Stanovanjska oprema

KAREL PREIS

se preseli s 1. septembrom v
palačo Banovinske hranilnice

Gosposka ulica št. 36.

Cenjani odjemalci se naprošajo,
da ohranijo trdnost naklonjenost
tudi v novem lokalu.

Otvoritveno naznanilo!

Podpisani si dovoljuje naznaniti, da je
odprl ob robu Studenskega gozda
Gospodstva ulica 1, Studenci
novo izletniško gostilno

„NOVI SVET“
Priporoča se obilen obisk

Ivan Klaneček.

Šolske knjige

za vse vrste šol in šolske potrebščine
dobite najceneje v knjigarni in papirnici

Tiskovne zadruge, Maribor
Aleksandrova cesta 13.

Pisarniški papir

in pisarniške potrebščine
kupite najbolje v

TISKOVNI ZADRUGI
MARIBOR
Aleksandrova c. 13

Kupujte svoje potrebščine pri naših inserentih!

Graščaki pozor!

Kupujem graščine primerne za zdravilišča.
Ugodna lega in nizke cene imajo prednost.
Poudarje na upravo »Večernika« pod »Graščina«.

3227

Šolske

torbice, nahrbtnike, denarnice ročne torbice itd. v veliki izbiri po nizkih cenah
priporoča
Ivan Kravos, Aleksandrova 13

Za šolo!

Pletene jopice, puloverje, nogavice
C. BÜDEFELDT, MARIBOR

HRANILNICA DRAVSKE BANOVINE MARIBOR

Centrala: MARIBOR

v lastni novi palači na oglu Gosposke-Slovenske ulice

Podružnica: CELJE

nasproti pošte, prej JUZNOTAJERSKA HRANILNICA

Sprejema **vloge na knjižice in tekoči račun** proti najugodnejšemu obrestovanju

Najbolj varna naložba denarja, ker **jamči za vloge** pri tej hranilnici **Dravska banovina** s celim svojim premoženjem in z vso svojo davčno močjo. Hranilnica izvršuje vse v denarno stroko spadajoče posle točno in kulantno.